

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in veča s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Uredništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvo: Koroška cesta št. 5, sprejemna naročnina, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne pettivrste za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznauka“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka pettivrsta 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torika popoldne. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

V Galiciji gremo zmagovito naprej.

Przemysl zopet naš. — Naše čete med srditimi boji korakajo proti Lvovu. — Stryj, Kaluš naš. — V Bukovini hudi ruski napadi odbiti. — Trosporazum hoče dobiti Rumunijo na svojo stran. — Na Koroškem in Tirolskem ob meji manjši spopadi z Italijani. — Z večjo silo pritiskajo Italijani čez goriško mejo.

Kmečke želje in pritožbe.

Zelo občutno je pomanjkanje delavskih ljudij pri sedanjih košnji. Ženske nimajo niti moči niti vaje, da bi opravile same to delo. Nujno je potrebno, da žetvene komisije posežejo vmes in naročijo pri okrajnem glavarstvu kar najhitreje ujetnikov in beguncev. Žetveni komisarji bi morali bivati sedaj neprestano v odkazanih jim okrajih in njih naloga bi bila, ne samo, da nadzorujejo, ali je že delo opravljeno, ampak, da ravno tam posežejo vmes, kjer je pomoč od zunanjih delavcev potrebna. V imenu Slov. Kmečke Zveze je posl. dr. Korošec zopet bil pri domobranskem ministru, ki mu je obljubil, da bo izdal odlok, naj se mozem za fronto dajejo dopusti, v kolikor dopuščajo vojaški oziri.

Ker je sedaj veliko vojaštva na Slovenskem Štajerju, je potrebno vedeti to-le: Vse, kar vojaštvo za se potrebuje, bodisi živila ali stanovanje, mora plačati. Vsakdo naj svojo pravično stvar zahteva neustrašeno, kajti vojaška uprava vse pošteno plača po ceni, ki je že v naprej določena in katero izveste pri županstvu. Vojaštvo ima stroge ukaze, da ne sme poškodovati njiv, vinogradov in travnikov. Ako bi se to vendar le zgodilo, zglasite se pri okrajnem glavarstvu za odškodnino. Ako vojaštvo zahteva kajbodi od vas, o čemur se vam zdi, da niste primorani storiti, se ne ustavljajte, ampak izpolnite! Toda prosta pot vam je za pritožbo na okrajno glavarstvo. In taka pritožba bo dobra, ker bo s tem omogočeno, da vojaška uprava sama nadzoruje poslovanje podrejenih činiteljev.

V Gradcu in na Dunaju se vršijo posvetovanja, kako postopati s prihodnjo žetvijo. Prvo pozornost naj naši vladni krogi obračajo na pridelek na Ogrskem. Doseči se mora vsaj to, da Ogrska ne bo smela izvažati v tuje dežele. Nadalje je treba pomniti, da je pridelek last vsakega posameznega poljedelca, sad njegovega grunta in njegovega deča. Zato bi bilo krivo, ako bi se mu vso žetev odvzelo. Ako pa zahtevajo oziri na splošnost, potem se naj varuje vsaj v toliko njegova lastnina, da se dene zapor na pridelke, kakor se je to zgodilo v preteklem letu. Toda za lastno uporabo se morajo pustiti večje množine kot lani. Župani se naj že sedaj odločijo, da bodo sami za občino rekvirirali, potem ostane potrebno žito v občini in je po postavi nedotakljivo.

Iz nekaterih okrajev dobivamo pritožbe, da rekvizijske komisije niso pustile kmetom semen za prihodnjo setev. To je proti postavi (glej § 22, 4, cesarski ukaz z dne 24. febr. 1915) in se naj stranke proti temu pritožijo na c. kr. namestništvo ter zahtevajo, da se jim vrne seme. To je edino pravilna pot, godrnjanje in kuhanje tihe jeze ni za moža!

Nad mlino, katerim se je dalo odvzeto žito za mletje, je potrebna stroga kontrola, in sicer, kako se žito pripravi za mletje in potem tudi glede cen iz tega žita zmlete moke. Zadržuje se nam, da se nam bo v tem oziru ugodilo.

Ako ima kdo kake pritožbe, naj to stori hitro in v nežaljivi obliki, ne pa, kadar je krava že iz hleva in se ne da več pomagati.

O zatiranju peronospore brez bakrene galice.

Govoril pa poučnem sbodu G. spedejske zadruge v Središču dne 24. majnika 1915 Anton Kosi.

Visoka cena, oziroma pomanjkanje bakrene galice, ki smo jo vinogradniki dosedaj uspešno rabili proti peronospori ali goričkemu „smodu“, nam naklada dolžnost, da se začnemo zanimati in resno brigati tudi za ona sredstva, ki se v zatiranju imenovane trne bolezi tudi z uspehom rabijo, pa ne stanejo toliko kakor bakrena galica. Težko se je sicer poprijeti kake novotarije, posebno pa, če o nje povojnih uspehih nismo dovolj prepričani. Toda končno se človek vsemu privadi, tudi novotariji, če vidi, da ni drugače.

Tako je tudi v vinarstvu. Ko se je pred kakimi 25 leti pojavila v naših krajih prvič peronospora, in ko so jo napredni vinogradniki začeli zatirati z modro galico, tedaj se je tudi mnogo vinogradnih posestnikov zarotilo, da ne bodo nikoli svojih trt omadeževali z bakreno galico, toda končno so si premislili in zdaj enako drugim skrbno pazijo, da s pravočasnim škropljenjem zabranijo „smodu“ ali peronospori pot v svoj vinograd. Se en vzgled!

Koliko naših posestnikov se je spočetka branilo, rigolati in gorico na novo zasajati s trto, cepljeno na ameriško podlago. In pozneje? Vdali so se in zdaj imajo že vse na novo zasajeno, korakajo pa tudi glede drugega obdelovanja vinogradov po novih ali takozvanih modernih potih.

Dozdeva se mi, da bode tako tudi glede novih sredstev za zatiranje peronospore.

Bakrena galica je dosegla letos nenavadno visoko ceno, tako, da se nam troški vinogradnega dela v tem oziru neizmerno povešajo.

Le pomislimo! V prejšnjih letih smo plačevali kg galice po 60, k večjemu po 70 v, a letos po 3 K do 3 K 60 v, in kmalu galice tudi ne bode več dobili.

Računajmo, da je uporabil vinogradnik za trikratno škropljenje svojega vinograda skupaj 12 polovnjakov, in da je jemal samo 1% mešanice, t. j. 3 kg polovnjak, tedaj ga je stala snov v prejšnjih letih 36 kg krat 60 = 21 K 60 v, apno 2 drevenki a 2.40 K = 4 K 80 v in 12 K delavec je skupaj 38 K 40 v. A danes? 36 kg bakrene galice po 3.60 K = 112.60K; 2 drevenki apna a 3 K = 6 K in delavec 12 K (t. j. če ga dobimo) je skupaj 130 K 60 v. To je razlika za 92 K 20 v ali okroglo za 100 K.

Vprašanje nastane: Si li moremo s kakim drugim cenejšim sredstvom pomagati, da si ohranimo svoje vinograde zdrave in proste peronospore?

Odgovor na to vprašanje se glasi: Da, imamo nekaj takih sredstev, izmed katerih pa pride samo dvoje v poštev. Prvo je takozvani „perocid“, drugo pa „tenaks“. Za vas, cenj. vinogradniki, bi bilo pač največje vrednosti, ako bi vam mogel kot poročevalec o vprašanju glede škropljenja trt z imenovanimi sredstvi danes tukaj reči, da sem obe sredstvi — perocid in tenaks — že sam preizkušal in da me je lastna izkušnja uverila, da moreta obe sredstvi v vsakem oziru nadomestiti galico.

V takem položaju žal nisem, pač pa vas lahko zagotovim, da sem prebrskal v zadnjem času razne strokovne liste: nemški vinarški list „Weinzeitung“ in našega „Kmetovalca“, vrhutega sem stopil v pismeno zvezo z vinogradnikom iz Goriškega, kjer so delali lani poskuse s prvoimenovanim sredstvom, namreč s perocidom.

Poglejmo si najprej, kaj je perocid, kakšno ceno ima in kako se ž njim ravna.

Perocid je žveplenokislina sol, takozvani „sulfat“ raznih redkih prsti ali zemljin ter odpade pri izdelu.

vanju Auerjevih svetilnih vrečk. Ta se nahaja v drobnih zrnih in je pepelnate barve.

Iz poročila, ki ga je priobčil vinarški strokovnjak dvorni svetnik K. Portele v 48. številki lanske „Weinzeitung“ je povzeti, da so večletni poskusi, ki so jih delali s perocidom v avstrijskih državnih poskuševalnicah n. pr. v Zadru in pa v nemški državi, pokazali, da je perocid ravno tako uspešno sredstvo proti peronospori kakor bakrena galica, t. j. ako se pravilno pripravi in z njim tudi pravilno škropi. Perocid je izumitev dr. Antona Bretschneiderja, c. kr. pristava filopatologične postaje za varstvo rastlin na Dunaju.

Dober perocid je 45 odstoten, toda dobiva se tudi manjodstoten, ki seveda potem tudi nima take moči in se z njim ne doseže to, kar bi se moralo. Zato so strokovnjaki na podlagi izkušenj svetovali, da se naj rabi, kadar se dela perocidno-apnena zmes, namesto enoodstotna en in pol do dvooodstotna množina perocida, torej na polovnjak 4% do 6%, ne pa kakor pri galici 3 kg. Kdor vzame na polovnjak manj kakor 4% kg, naj ne upa na povoljen uspeh.

O tem, kako se pravilno pripravlja in rabi perocidno-apnena zmes, je priobčil v 19. letošnji številki dunajske „Weinzeitung“ dr. Oton Brož, asistent na c. kr. zavodu za rastlinsko varstvo precej natančno navedilo, iz katerega posnamem v glavnih točkah sledeče:

I. Pripomočki za napravavo mešanice.

Predno si napravimo mešanico, je treba, da imamo pripravljeno: 1. dva polovnjaka (zakaj dva, pojasnim pozneje!), 2. leseno grebljico ali kol za mešanje. (Železni predmeti, n. pr. motika itd. niso dobri, ker neugodno uplivajo na perocidno raztopino.) 3. potrebna množina perocida, 4. na novo ugašeno apno, 5. primerno vrečico za namakanje perocida in končno 6. takozvani fenolftaleinov papir, s katerim poskušamo, če smo vzeli dovolj apna. Ako je namreč dovolj apna v mešanici, postane bel fenolftaleinov papir, ako ga vtaknemo v mešanico, popolnoma rudeč.

II. Kako senareja perocidova mešanica.

Da dobimo polovnjak (torej okrog 300 l.) 1% perocidove mešanice, ravnajmo tako-le:

Dan poprej, ko nameravamo škropiti, napolnimo si prvi polovnjak do štirih petin, t. j. okrog 240 l, z vodo, natehtajmo 4 do 5 kg (to je odvisno od velikosti polovnjaka, ki ga rabimo) perocida, vsujemo to množino v žaklič, katerega obesimo potem, kakor delamo to pri galici, v vodo. Raztapljanje perocida traja po več ur, zato je še le drugo jutro žaklič prazen. Ko obešamo žaklič v posodo, je treba, da ž njim nekaterikrat v vodi nalahko splavimo sem in tje. S tem zabranimo, da se perocid v vrečici ne sprime v kepe ali gruče. Del perocida, ki v vodi niso raztopni, ostanejo v žakliču.

III. Naprava apnene raztopine.

Ker je tudi v perocidu, kakor v bakreni galici, žveplena kislina, ki bi listju škodovala, zato jo je treba izločiti. To se zgodi s takozvanim nevtraliziranjem ali razkisanjem z apnom.

Dočim rabimo za nevtraliziranje galicne raztopine ravno toliko ali še nekoliko več apna kakor galice, rabimo za razkisanje perocidne raztopine nekoliko manjšo množino apna in sicer za 1% mešanico (4% kg na polovnjak) samo ½ kg (na polovnjak 1% kg) na novo žganega apna. Ker si pri nas apno za škropljenje vsakdo že prej pripravi ter rabi le ugašeno apno, zato je pomniti, da da 1 kg žganega apna približno 3 kg ugašenega apna (s 50% vode); torej je treba dodati namesto ½ kg žganega apna na 1 hl

1½ kg ali na polovnjak 1½ krat 3 — 4½ kg ugašenega apna, ako smo vzeli 4½ do 5 kg perocida.

Toda opomniti moram tu, da je množina apna tudi kakaj, kakor pri galično-apneni zmesi, le pri bližnjem, ker ima ugašeno apno v jami različnih množin vode v sebi. Kdaj je dovolj apna, o tem s prepričamo s fenolfaleinovinim papirjem, o katerem govorimo pozneje.

Ta apneni belež ali apneno mleko se pripravi v drugem polovnjaku, ki smo ga tudi pripravili.

Vode se vzame toliko, da da raztopina perocida in apna skupaj poln polovnjak mešanice.

IV. Združitev perocidne in apnene raztopine.

Ko smo se prepričali, da je perocid raztopljen, vlivamo počasi raztopljeni perocid v polovnjak, kjer je apneni belež, medtem pa je treba, da obe raztopini vedno pridno mešamo z lesenim kolom.

V tem se razlikuje priprava perocidno-apnene mešanice bistveno od naprave galično-apnene zmesi, pri kateri se vliva apno vedno v galično raztopino, ne pa nasprotno.

Vlivanje perocidne vode v apneno vodo se naj vrši, kakor rečeno, zelo počasi in previdno, ker je uporabnost zmesi zavisna od primerne združitve obeh snovi.

Ko smo obe snovi zlili skupaj, je treba, da še nekoliko časa močno mešamo.

V. Preizkuševanje perocidno-apnene galice.

Pravilno pripravljena perocidno-apnena zmes je belkasta in alkalična, apno je odvzelo perocidu kisline, ki bi sicer trto osmodila. Če je raztopina v resnici alkalična, o tem se uverimo, ako pomočimo vanjo bel fenolfaleinov papir, ki postane rudeč. Ako ostane bel, je treba dodati še apna. Preizkušanje s papirjem se mora izvršiti takoj, zakaj poznejši dodatki apna, n. pr. čez več ur ali celo dni so brez učinka.

Pred uporabo je raztopino vselej dobro premešati.

VI. Kolikokrat se naj škropi s perocidom.

S perocidno-apneno zmesjo se škropi kakor z galično apneno mešanico v navadnih razmerah trikrat.

Prvič, ko požene trta 40 do 50 cm dolge poganjke, torej pred cvetom, drugič 14 dni pozneje, torej po cvetu ali če treba tudi med cvetom. Tretjič pa kake tri tedne pozneje. Če pozneje peronospora vršičke tudi malo osmodi, to nič ne škoduje, ker se v drugi polovici avgusta vršički itak prikrajšajo.

Seveda, ako je mokrotno leto, ali pa če nam nagla ploha izprala takoj po škropljenju trte, je treba škropljenje ponoviti, oziroma večkrat škropiti.

Kar se tiče cene perocida, naj omenim, da stane 1 kg 50 v do 60 v, torej približno toliko, kolikor je stala prej modra galica. Toda cena te snovi je že v zadnjem času tudi nekoliko poskočila, ker je v Avstriji že malo zaloge. Perocid se namreč dobiva iz neke snovi monocit, ta pa se dovažja iz Brazilije v Ameriki. Da je uvoz v sedanjih razmerah otežkočen, ni treba posebej naglašati.

Perocid: Na polovnjak 4 do 5 kg perocida in 4 do 4½ kg ugašenega apna.

Perocidna raztopina se vliva počasi v apneno raztopino, ne pa nasprotno!

T e n a k s.

Razen perocida nasvetujejo vinarški strokovnjaki še neko drugo snov, ki ji pravijo t e n a k s. Predno govorim o tenaksu, naj omenim še sledeče:

Iz raznih poskušanj, ki so se vršile svoječasno po vseh vinorodnih deželah v Avstriji, se je dognalo, da zadostuje že ¼ kg na polovnjak, da ubranimo trto pred peronosporo, samo da je zmes pravilno pripravljena in da se trta dobro prime.

To izkušnjo praktično izkoriščajo v Italiji, kjer je priporočal neki profesor Martini, da se vzame namesto 1 kg galice za 100 litrov vode škropilne zmesi samo 40 dkg galice, 40 dkg pa galuna in ½ kg žganega apna. To bi bilo torej na polovnjak 1 kg 20 dkg galice, 1 kg 20 dkg galuna in 1 kg 50 dkg žganega ali 4½ kg ugašenega apna.

V Italiji rabijo to zmes že od leta 1909 sem in sicer z zelo povoljnim uspehom. Tako si prihranijo mnogo, če pomislimo, da stane 1 kg galuna, ki nadomesti polovico galice, samo 24 do 30 v.

Tudi v Avstriji so že delali s to galično-galunovo mešanico poskuse, in sicer s prav povoljnim uspehom, toda pri nas se ne reče tej snovi Martinova galično-galunova zmes, ampak kratkomašo tenaks, ki v bistvu ni nič drugega, kakor prof. Martinova izumitev.

Tenaks je modrikast prašek, ki obstoji iz zmlete galice, sode in žveplenokisline ali prsti. Zadnja je primestana radi tega, da galica na listju bolj drži, soda pa namesto apna.

Raba tenaksa je zelo preprosta: Za polovnjak vode se odtehta 3 kg tega praška, se vrže v njo in se ž njo hitro pomeša. Prašek se hitro raztopi in škropilna zmes je pripravljena. Pripravljata se torej jako hitro in sproti, če je treba, za vsako škropilnico posebej.

V tem slučaju se vzame za vsako škropilnico 1½ do 2 kg tenaksa.

Tenaks se dobiva v vrečah po 5, 25 in 50 kg.

V vrečah po 25 do 50 kg stane sedaj na Dunaju 180

K, torej 1 K 80 v za kg. Pride torej nekoliko dražje nego perocid, a ima to prednost, da mu ni treba dodajati apna, ker vsebuje mesto te snovi sodo.

Tenaks se dobiva pri tvrdki dr. G. Heiner & Comp., chemisches Laboratorium, Dunaj II. Mollardgasse 69.

Samo apno zanesljivo sredstvo zoper peronosporo?

Pred nekoliko tedni je priobčil neki profesor v graški „Tagesposti“ članek, kjer zatrjuje dotični poročevalec, da se lahko s popolnim uspehom škropi zoper peronosporo z apnenim beležem samim, to je brez vsake druge primese. Izvajanja dotičnega profesorja je prinesel tudi „Slov. Gosp.“ in še bržkone več drugih listov.

Omenjeni članek slove v prevodu:

L. 1885 je goriška kmetijska družba poslala svojega tajnika Velikonjo v italijanski vinorodni kraj Tezze pri Conegliano v pokrajini Trevizo, da prouči uspešno škropljenje tamošnjih vinogradov z apnenim beležem zoper peronosporo. Vinogradniški bratje Bellussi so namreč v svojih vinogradih uspešno škropili zoper peronosporo s samim apnenim beležem brez primese bakrene galice ali kakega drugega sredstva. Velikonja se je vrnil kot navdušeni pristaš tega škropljenja na Goriško, kjer se je kmalu na to splošno upeljalo škropljenje s čistim apnenim beležem.

To je razvidno predvsem iz letnega poročila goriške kmetijske družbe (sept. 1885). Iz tega poročila je posneti, da se lahko spopolno sigurnostjo škropi zoper peronosporo z apnenim beležem. Belež se sledeče napravi: Na 100 litrov vode se vzame 2½ kg ugašenega apna, katero se mora dobro precediti in vsakokrat zmešati. S tem beležem se trta poškopri 5 do 6krat na leto. Goričani so še le pozneje začeli primestavati k apnenemu beležu nekaj galice. Pri današnjih razmerah — pravi dotični profesor — bi se dobro izplačalo poskusiti škropiti vinograde na ta način.

„Slov. Gospodar“ dostavlja k tem besedam prav prevzeto tole opombo: Ali je to sredstvo res uspešno zoper peronosporo, ne prevzamemo nobene odgovornosti.

Pri današnjih ogromnih stroških, ki jih povzroča pravilno obdelovanje vinogradov, bi bila velika sreča za vinogradnike, ako bi se ta preprost način zatiranja peronospore po samem apnenem beležu obnesel.

Kar se tiče moje osebe, omenim, da bom delal v tem oziru v vsaki svojih gorih na nekaterih trsih poskuse ter škropil s samim apnom brez vsake primese. Na škarj vode bom djal približno ¼ kg neugašenega apna. O apnu je znano, da ima razjedajočo in gliviuničujočo lastnost; listja pa se tudi močno prime. Poskus ne bo škodoval.

Slike iz vojne.

Kako je na Goriškem.

Sobotni „Slovenec“ je prinesel uradno pregledano izvirno poročilo, kako je sedaj tam, kjer topovi grme, med goriškimi Slovenci. Poročilo se glasi:

V petek, 28. maja.

V torek je zabobnelo, zagrmelo tam od naših solnčnih Brd, pogorja okrog Gorice, tja čez čudovito lepo Vipavsko dolino preko Nanosa in Čavna; kot da se bliža huda ura, kot je še ni videla solnčna Goriška. In topovi grme v presledkih neprestano bojno pesem. In človeku se zdi, kot bi sanjal, skoraj ne more verjeti, da se v teh lepih majniških dneh res vrši boj za življenje in smrt, boj osobito za življenjski obstoj nas Slovencev, cele Avstrije. Najmočnejša in najljutejša kanonada je trajala včeraj (v četrtek) zvečer in danes do desete ure zjutraj. Iz vipavskih hribov sem opazoval učinek in delo laških topov, postavljenih v Kojskem in St. Ferjanu, ki so s svojimi visoko v zraku razpokajočimi se šrapneli iskale postojanke naših baterij. Toda brezuspešno!

Danes krog polдне se je grom topov oddaljil in potihnil; danes krog 11. ure dopoldne je došla vest, da je sovražnik na celi črti vržen nazaj, **Gorica prosta vsake nevarnosti.** Poštni uradniki so bili pozvani, naj se zopet vrnejo v Gorico in zopet pričnejo z rednim uradovanjem.

V Gorici je življenje popolnoma mirno, le od daleč se čuje grom topov. V mestu je tudi vodja okrajnega glavarstva nam. svetnik dr. Rebek.

Ljudje se navadili vojni muziki.

V Gorici kakor tudi po Vipavski dolini je zavladala ob prvem grmenju topov hipna pobitost. Toda ljudje so se že tudi tej muziki prijavili in Gorica je bila te dni — sicer precej od stanovančev zapuščena — toda mirna. Prodajalne so med grmenjem topov poslovale naprej, ljudje so sedeli v kavarnah in promet se je vršil nemoteno. Okoličani in Vipavci so vozili domov turšico, posebno pa še krompir, katerega je prodajal deželni odbor po 5 kron kvintal, a vse to kljub temu, da so se v pol ure oddaljenem Ločniku že v sredo zjutraj pojavile italijanske prednje straže, da je v Kojskem vihrala razvita italijanska trobojnica, da so včeraj Italijani obstreljevali državni kolodvor, da so v bližnji Solkan padali drobci šrapnelov in da so sovražna letala krožila nad mestom in okolico.

Italijanski letalci.

Doslej so se vsak dan predpoldne pojavili sovražni letalci nad mestom čez Vipavsko dolino skrbno se ogibajoč čavenskega pogorja. Naši obstreljujejo letala s topovi in strojnimi puškami in baje se je posrečilo, jih par sestreliti. En letalec je v torek zvečer vrgel bombo v bližini Sempetra, kjer je baje ubil dva vola in neko žensko. V sredo zjutraj je vrgel sovražni letalec bombo v Biljah, in sicer na Scanzionijevo združeno opekarno in povzročil mal požar. Človeških žrtev ni bilo. Zanimivo je, da je italijanski letalec pogodil ravno hišo Scanzionijevo, ki je edini Italijan v Biljah in laški podanik.

Letel je nad Dornbergom, Batujami, Vel. Žabljami do kranjske meje, na nekaterih krajih precej nizko. Pri povratku so ga naši obstreljevali med Sempetom in Crničami s strojnimi puškami, toda žal brezuspešno.

Rezjani vodijo laške patrolje.

Že binškošni ponedeljek so se pojavile v Brdih sovražne patrolje in so prišle, kakor sem že omenil, celo do Ločnika. Zanimivo je, da je vsaki taki patrolji prideljen slovensko govoreči Rezjan, ki pozna po naših krajih vsako stezo. Gotovo se čudijo ljudje, ki so bili doslej navajeni gledati Rezjana le brusiti škarje in vezati lonce, sedaj korakati moško kot „bersaglieri“ s puško po naših pokrajinah.

Nek gospod iz Gorice se je mudil na binškošni ponedeljek v svoji rojstni vasi Medani. Tedaj se je v vasi nenadoma pojavila laška patrolja. (Kakor znano, so naši Brda in zapadno Furlanijo brez boja prepustili iz strateških razlogov sovražniku.) Posluževali so se Lahi v pogovoru z Medanci slovenskega tolmača Rezjana. Vedli so se zelo vljudno. Ko so se pokrepčali z vinom in kruhom, katerega so prinesli s seboj, so se zopet vrnili. Hujše pa je bilo v St. Ferjanu. Tja je došla v torek neka laška kolesarska patrolja, stikala v hišah za avstrijskimi vojaki in odpeljala s seboj, kakor pripovedujejo begunci, župana Prinčiča, podžupana gostilničarja Terpina in občinskega tajnika nadučitelja Lud. Likarja. — V Kojskem so vzeli Italijani za talca baje župana veleposestnika Obljubka.

Izgube Italijanov so dosedaj velike. Neka visoka vojaška oseba, ki se je udeležila boja pri Marjinem Celju, mi je pripovedovala, da je vse bojišče tam pokrito s črnci-askerji.

Bodite brez skrbi!

Slovenski topničar, ki se bori za čast domovine proti izdajskemu Italijanu, piše svoji sestri, kakor poroča „Slovenec“:

Ljuba sestra! Smo se že začeli! In veš, kaj so Italijani proti nam poslali? Nekaj dimnikarjev, to je zamorcev iz Afrike. Ti divjaki so nas naskočili, a nagnali smo jih tako, da včeraj in danes ni nobenega več na spregled. S to črno svojatjo nas Italijani pač ne bodo! Nam se je zdelo, kakor da bi gledali kak cirkus in smo se na ves glas smejali, ko smo jih nagnali. Pri nas sta dva moža malo opraskana, črnci pa so pustili pet mrtvih na mestu, ostale so pa vlekli s seboj. Imeli so precejšnje izgube. Zdaj rečem samo to: Naprej do zmage! Polentar si bo zapomnil, kdaj je stegnil roko po naši zemlji. Rusi nas že poznajo, sedaj bomo pa še Italijanu pokazali, kaj zna Slovenec, ko brani svojo drago domovino. Bodite brez skrbi: branili vas bomo do zadnje kaplje krvi. Bog in sreča junaška! Tvoj brat Joško.

Kako je bilo v vojaški bolnišnici.

Ivan Jurman, rezervni desetaik iz Loke pri Savinji, piše: Kako se mi je godilo na severnem bojišču, sem vam že pisal. Sedaj pa opišem nekaj doživljanjev iz bolnišnice. Ko sem bil ranjen, so me prepeljali v Gyöngyös na Ogrskem; poslopje, kamor so me spravili, je v mirnem času služilo za gimnazijo. V moji sobi so bili trije Slovenci, nekaj Nemcev in eden Rus, ki je imel le še eno roko. Eden od Nemcev (bil je zelo težko bolan) je rekel: „Če pridem še nazaj domov v civilu, bom tistega, ki bi se drznil narodno hujskati, takoj na tla pobit.“ V sobi je bil velik smrad. Zračili so vedno sobe, a ni dosti izdalo; vsled zračenja je bilo mrzlo, kurjava je malo izdala. Od velikih bolečin so bolniki ječali, tožili, nekateri celo kričali. Dvema se je začelo bloditi. Bila sta topničarja. V blodnji je eden začel konja goniti, drugi pa mu je pomagal. Kateri so bili bolj zdravi, so se temu prizoru smejali. Enemu so mislili odrezati nogo, a ni bilo treba; čez dva dni je umrl. Za njim je sledil neki Herman, doma nekje od Maribora. Ta je dobil še pred smrtjo jedila od doma; vsakemu v sobi je dal še po eno jabolko, zvečer je še prejel sv. zakramente in po noči je umrl. En mesec potem, ko sem bil ranjen, sem bil operiran; pri tem sem dobil novo, pedenaj dolgo rano. Neki samostanski duhovnik so nas večkrat obiskali; hodili so iz sobe v sobo, od postelje do postelje, iskali težko bolane in jih sprevideli, prinašali časopise in knjige ter se prijateljsko pogovarjali. Z enim duhovnikom, ki so govorili slovaški, sva se še dosti dobro razumela. Iz Gyöngyösa so me prestavili na Dunaj, kjer je večji red in snaga, tu pa tam delijo tudi slovenske časopise. Ganljivo je videti, kako lepo in spoštljivo se obnašajo ranjenci pri sv. mašni daritvi. Rana na nogi je že precej zacelila. Upam, da se kmalu povrnem v lepi slovenski kraj. Ivo Jurman.

Avstrijsko-italijansko bojišče. Dogodki na italijanskem bojišču.

Uradno se razglasa:

Dne 2. junija.

Na italijanskem bojišču so bila vsa dosedanja sovražna podvzeta brezuspešno. Na Tirolskem: Obstreljevanje gorske planote Folgarija-Lavarone in posameznih koroških utrd in povzročilo našim utrdam nobene imena vredne škode, čeprav so oddal Italijani veliko število streliv iz težkih topov. Na ostali tirolski in koroški meji ni prišlo do nobenih velikih bojov. Na Primorskem so bili sovražni napadi na greben gore Krn odbiti. Italijani so imeli pri tem težke izgube.

Dne 3. junija.

Na tirolsko-koroški meji so na večih točkah naštaljevali Italijani svoje brezuspešno obstreljevanje naših utrd. Kjerkoli so prišli sovražni oddelki v naš ogenj, so zbežali, tako italijanski pešpolk na gorski planoti Folgarija, več italijanskih stotnij pri Misurini (na Tirolskem) in sovražni kavalerijski oddelki in oddelki pelote, katere je napadla naša patrolja pri Gradiški.

Dne 4. junija.

Na prostoru ob tirolski meji se ni zgodilo nič kaj posebnega. Izhodno od gorskega sedla Kreuzberg (južno-izhodno od tirolskega mesta Toblach) so naše čete zavzele dva gorska vrhova, katere so imeli Italijani mimogrede zasedena.

Ob koroški meji se na nekaterih mestih topovski boj nadaljuje.

Na Primorskem se vršijo boji v prostoru pri Kobaridu.

Dne 5. junija.

Ob tirolskem in koroškem obmejnem ozemlju se tudi včeraj ni pripetilo nič bistvenega. Sovražni bataljon, ki se je prikazal v ozemlju prelaza Stilser (leži zahodno od Bocena ob italijansko-tirolski meji), je bil pregnan. V judikariji, v dolini reke Adize, na gorski planoti Folgarija-Lavarone in na več drugih točkah koroške meje se nadaljuje topovski boj.

Na Primorskem je bil krvavo odbit napad treh italijanskih bataljonov na naše postojanke pri Tolminu. Ujeti so bili 3 italijanski častniki in 50 mož.

Dne 6. junija.

Ob tirolsko-koroškem obmejnem ozemlju se omejuje sovražnik na artilerijski ogenj, ki je brez učinka. Našim postojankam se ne približuje. V ozemlju Lavarone-Folgarija so obstreljevali naši težki topovi sovražne obmejne utrde.

Na primorski bojni črti postaja artilerijski ogenj vedno hujši. V bojih pri gori Krn so imeli Italijani precejšnje izgube. Na južnem pobočju gore je ležalo 300 sovražnih trupel. Poskus sovražnika, prebresti pri Zagradu reko Sočo, je bil krvavo odbit.

Dne 7. junija.

Na tirolskem obmejnem ozemlju je naša artilerija delovala z vidnim uspehom. Na koroški meji izhodno od prelaza Plöcken so naše čete včeraj zavzele Freikofel, katerega je sovražnik mimogrede zasedel.

Okoli Krna se boji nadaljujejo. Italijani so morali izprazniti kraj Krn. Na nekaterih mestih se je sovražnik približal Soči.

Načelnik generalnega štaba,
pl. Höfer, podmaršal.

Italijanska brodovje ob dalmatinski obali.

Dne 5. junija je priplulo nekaj italijanskih križark in torpednih rušilcev v dalmatinsko vodovje. Sovražno brodovje je obstreljevalo železnico pri Mihonich (blizu Dubrovnika) in nekateri svetilnike na otokih Vis in Lastova. Poškodbe na obstreljevanih predmetih so le malenkostne.

Italijanski brodovje razdeljeno na tri dele.

Italijanska admiraliteta javlja, da bo italijansko vojno brodovje za časa vojske razdeljeno na tri dele. Eden del brodovja se bo udeležil bojov pred Dardanalami, drugi del je namenjen za obrambo tripolitanske morske obale in iredži del, ki bo najmočnejši in kateremu bo poveljeval vojvoda Abruzzi, ima pa nalogo, da vzdržuje blokado avstrijske obale ter da se spusti v boj z avstrijskim vojnim brodovjem. Iz zanesljivega vira se je izvedelo, da so zavarovana z minami vsa italijanska pristanišča.

Italijanski veliki zrakoplov „Citta di Ferrara“ uničen.

Uradno se poroča: Dne 8. junija zjutraj ob 6. uri je obstreljeval naš mornariški zrakoplov „L 48“ italijanski veliki zrakoplov „Citta di Ferrara“, ki je bil na povratku iz Reke, južno-zahodno od otoka Lušin. Italijanski zrakoplov je bil uničen. Ujeta sta bila dva italijanska častnika in 5 mož posadke. Našemu

zrakoplovu je poveljeval ladijski poročnik Glasing, opazovalec pa je bil mornariški kadet Fritsch.

Mornariško poveljstvo.

Uniče i italijanski zrakoplov je metal nekoliko poprej, predno ga je doletela zaslužena usoda, bombe na naše odprto mesto Reko. Vrgel je na mesto 8 bomb, ki so usmrtille 1 žensko in nekoliko ranile nekaj oseb. Bombe, katere je vrgel na nekatere reške tovarne, so sicer povzročile nekoliko škode, a delo se vrši v dotičnih tovarnah dalje. Avstrijski zrakoplov je začel takoj zasledovati „Citta di Ferrara“ in v trenutku, ko se je nahajal nad njim, je vrgel bombo na italijanski zrakoplov. Bomba je zadela in italijanski zrakoplov je padel na tla. V Reki je zavladalo veliko veselje, ko se je izvedelo, da je sovražni zrakoplov, ki je metal bombe na mesto, uničen.

Avstrijski zrakoplov obstreljeval Benetke.

Uradno se poroča: Naš mornariški zrakoplov „L 47“, vodja fregatni poročnik Banfield, opazovalec mornariški kadet pl. Strobel, je dne 8. junija zjutraj uspešno obstreljeval Benetke. Vrgel je bombe na prostore Murano-Campo-alto, v katerih so se nahajali sovražni zrakoplovi, je uspešno obstreljeval sovražne rušilce, nadalje sovražna taborišča in strojne puške ter povzročil več požarov.

Mornariško poveljstvo.

Avstrijski napad na Benetke.

Mornar, ki se je udeležil drznega napada avstrijske mornarice na Benetke v jutru dne 24. maja, pripoveduje o tem boju sledeče:

Poveljstvo nad ladjami, ki so napadle beneški kanal Korsini, je imel nekdanji cesarjev pribočnik, linijski kapitan Horthy pl. Nagybanya, ki poveljuje naši križarki „Novara“. Naše bojne ladje so bile sledeče: „Novara“, torpedni čoln „Scharfschütz“ in torpedni čolni št. 78, 79, 80 in 81. Komaj je „Scharfschütz“ ob 3. uri zjutraj priplul v kanal, so zadoneli z beneškega obrežja trije alarmni streli. V tem trenutku je poveljnik „Scharfschütza“, korvetni kapitan Novotny, zapovedal ogenj. Naši šestimetrski brzostrelni topovi in strojne puške so začele krepko govoriti. Na naš ogenj je skrita italijanska baterija takoj začela odgovarjati. Mnogo oboroženih Italijanov je prišlo na obrežje, a ogenj naših strojnih pušk jih je takoj pokosil na tla. Neki italijanski mornariški častnik, očitno poveljnik obrežne baterije, je kmalu padel blizu brega. Na našega poveljnika so Italijani močno merili, mnogo krogel je živžgalo mimo njegove glave. Mornariški kadet Nikora je z dvema dobromerjenima streloma postrelil oba italijanska mornarja, ki sta streljala na našega poveljnika. „Scharfschütz“ se je že nahajal tesno ob italijanskem strelskem jarku, čegar ogenj so naši takoj takoj uničili.

Uspeh našega obstreljevanja je bil popolnoma presenetljiv. Nekateri Italijani so dvignili roke v znamenje, da se udajo, en Italijan pa je hotel v svoji razburjenosti zbežati s telefonsko pripravo vred, ki jo je držal ob ušesih, a naša krogla ga je strmoglavila ob tla. Italijanski mornariški častnik je prišel v bližino in nam zaklical: „Kaj hočete?“ Z dobromerjenim strelom mu je kmalu nato Avstrijec pihnil življenje.

V boj sta nato posegli še dve drugi italijanski obrežni bateriji. Naši mirni in gotovi streli so bili večinoma merjeni proti italijanskim vojaškim barakam, vojašnicam in trem jadrnicam; močno smo obstreljevali tudi italijansko postajo za brezžično brzojavljanje. Obstreljevanja se je z morske strani udeleževala tudi „Novara“ s svojimi 10cm topovi. Ko smo Italijanom kolikor mogoče mnogo škode napravili, je „Scharfschütz“ odplul iz kanala. Na povratku so Italijani naš torpedni čoln obstreljevali kot nori. A ne en strel ni zadel naš čoln, niti en mož ni bil ranjen. „Scharfschütz“ se je vrnil popolnoma nepoškodovan iz tega peklenskega otoka. Ko je torpedni čoln odplul na odprto morje, je obstreljevanje italijanskih postojank prepustil „Novari“, ki je z velikim uspehom metala ogenj na mesta, katere je poprej „Scharfschütz“ v kanalu zakrival. „Scharfschütz“ je dobil povelje, naj spremlja v Polo torpedni čoln št. 80, ki je bil zadet v častniško sobo. Italijanska krogla, ki je zadela v častniško sobo, je nekemu mornarju popolnoma odtrgala desno roko. Hrabri mornar si je z jermenom obvezal ostali kos roke in je z levo roko pomagal pri sesalki, ki je spravljala vodjo iz ladijce. Mornar ni niti enkrat vzdihnil, kljub temu, da so ga mučile hude bolečine. Istotako hrabro so se obnašali tudi drugi ranjenci.

Zgodaj dopoldne smo že bili s torpednim čolnom št. 80 v Poli, kjer se je nastala škoda takoj popravila. Sešli smo se v Poli tudi z ostalimi torpednimi čolni in „Novaro“. Vse ladje so bile nepoškodovane. Križarko so sicer zadeli nekateri sovražni streli, a škoda je bila popolnoma neznatna. Neka italijanska granata, ki je priletela na krov, je zahtevala pet žrtv, med katerimi se je nahajal tudi linijski poročnik Emil Persich pl. Köstenheim. Izgube Italijanov so morale biti zelo velike. Naši mornarji so namreč videli, kako so sovražni vojaki padali v ognju naših krogel. Mnogo izgub pa so morale naše krogle prizadati sovražniku tudi v vojašnicah, telavnih in barakah, kamor so bili večinoma merjeni streli našega torpednega čolna in „Novare“.

Pazite na italijanske špijone!

Briksensko vojaško poveljstvo opozarja tamošnje liste, da so prišle vojaške oblasti na sled sledečim

prav premetenim vohunstvom na Tirolskem: Poročila o gibanju čet in druga razna poročila o naših postojankah napiše vohun na listek papirja, katerega dene v prazno steklenico, steklenico pa vrže v reko Eisack, ki teče iz Tirolske na Laško. Listke z važnimi poročili spravljajo tudi v izvotljene koruzne stroke, v izvotljen les itd. Dokazov za taka vohunstva ima avstrijsko vojaško poveljstvo več kot dovolj. Če od takih predmetov pride le ena steklenica, en koruzni strok v sovražne roke, je namen vohunstva dosežen. Da pa bi se stvar zakrila, vržejo vohuni vmes med predmete tudi steklenice, koruzne stroke itd., v katerih ni nobenih vohunskih poročil. Vojaška oblast opozarja prebivalstvo Tirolske, da take predmete skrbno lovi iz vode in jih izroča vojaški oblasti.

Italijani se tolažijo.

Italijansko uradno vojno poročilo z dne 6. jun., v katerem se povdarja izvanredno krepka odporna sila naših čet na bojni črti ob reki Soči, je povzročilo v krogih nepristranskih držav veliko pozornost, — kajti italijanski generalni štab se izjavlja, da so utrde avstrijske čete svoje postojanke z mogočnimi okopi in nasipi in da število avstrijskega vojaštva še vedno bolj narašča. Ker ima Avstrija zelo veliko artilerije, napreduje prodiranje italijanskih čet le zelo počasi. Vojna sreča se se sedaj spreminja in italijanske čete so mogle dosežaj zasesti samo obronke obmejnega ozemlja. Konečno pomirjuje in tolaži italijanski generalni štab javno mnenje, čes, ko bo končana mobilizacija italijanske armade, bo vrgla Italija na mejo nova ojačenja, s katerimi bo udarila z odločilno močjo na sovražnika.

Italijani med seboj.

Miazsko sodišče je obsodilo 14 sodrakov, ker so neprestano krađli na škodo države. Takšen je cvet države, s katero se imamo boriti.

Ustaja v Tripolitani.

Italijanski vojaški krogi smatrajo položaj v Tripolitani za skrajno nevarnega. Rimski listi pišejo, da je vlada sklenila odposlati eden armadni zbor v Tripolitani, ker so došla iz Tripolitanije v Rim zelo resna poročila. Mohamedansko prebivalstvo se je uprlo italijanski vladi. Uporniki prodirajo vedno dalje. Položaj je za Italijane silno mučen.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Przemysl zopet naš.

Na Telovo, dne 2. junija, ob ¼4. uri zjutraj, je padel Przemysl zopet v naše roke.

Vojna zgodovina ne pozna slučaja, kateremu bi se dala primerjati usoda slavne przemyslske trdnjave. Skozi dolge tedne oblegana, napadena z vseh strani z naravnost strahovito silo, je vztrajala zmogovito in bila je kakor svetopisemska skala, katere ne, premore niti peklenska sila. Sovražnik navalil v drugič in kar ni moglo doseči njegovo orožje, njegova premoč, to je morala izvojevati lakota. Ne ječlo in ne ogenj nista premagala skalnatih przemyslskih utrd in junjaških njihovih branilcev in šele dne 22. marca, ko so izmučena trupla przemyslskih junakov omagala, so se odprla vrata trdnjave sovražniku, a ne prej, dokler ni bilo vse orožje, vse oklopje tega slavnega mesta uničeno in razrušeno. To, kar so onega usodnega marčnega dne zasedli Rusi, so bile le razvaline . . .

Ko se je pričela v prvih dneh mesca majnika velika ofenziva zavezniških čet v zapadni Galiciji, ko so avstrijske in nemške armade v naravnost neverjetnem zmogovitem pohodu osvojevale ped za pedjo, pa okraj za okrajem gališke zemlje, tja proti izhodu, je grenko ime Przemysl zopet oživel. Šlo je od ust do ust, najprvo le kot kaka skrita želja, potem kot upanje, kot geslo tisočev — dokler ni postalo zopet radostna resnica. Przemysl je zopet v rokah naše armade in na njega zidovju vihrajo zopet častitljive zastave starega dednega gospodarja te slavne trdnjave.

Vest o padcu Przemysla se je po bliskovito raznesla po celi naši monarhiji. Povsod je vzbudila navdušenje in občudovanje slavnega čina zavezniških čet.

Padec Przemysla.

Dne 2. junija so avstrijske in nemške čete naglo ena za drugo vdrle od vseh strani v Przemysl: z Bavarci so prišli na trg tudi jezdeci avstrijske kaval. divizije, kateri poveljuje gen. Berndt. Kmalu nato je dospela pehota našega X. armadnega zbora v mesto. Vladalo je nepopisno veselje, počestah je občinstvo sipalo cvetlice, vihtelo zastave in jih razobešalo po hišah. V skladiščih so ostale velike zaloge; pa tu

di drugega vojnega gradiva se najde dosti v trdnjavi. Čete pa se niso mogle ustaviti v mestu, ker so se zagnale takoj za umikajočim se sovražnikom, ki je v kritje svojega odhoda postavil na višinah izhodno od mesta oddelke in je te višine precej trdovratno branil. Naše čete so počasi preganjale sovražnika od postojanke do postojanke iz trdnjavskega širokega pasu.

Rusi se tolažijo radi Przemysla.

Ruski generalni štab v svojem uradnem poročilu vendar priznava, da je Przemysl padel. V dolgoletnih in zavilih izjavah skušajo Rusi celi dogodek postaviti v tako luč, da bi se uspeh, ki so ga dosegli Avstriji in njih zavezniki zmanjšali. Istočasno pa skuša rusko uradno poročilo vcepiti Rusom zaupanje, da se bo Lvov dobro držal. List „Novoje Wremja“ prinaša iz Lvova brzojavno poročilo, da se ljudstvo sovražnega zrakoplovca, ki se je pojavil nad mestom, nikakor ni vstrašilo in da je drugi dan bilo razpoloženje v Lvovu ravno tako, kot bi se nič ne zgodilo.

Nadaljni razvoj vojske z Rusi.

Odkar je padel Przemysl, hitijo naše in zavezničkove čete zopet nevzdržno naprej od zmage do zmage.

Izhodno od Przemysla.

Naše in zavezniške čete nevzdržno prodirajo proti Lvovu. Vojni poročevalci pravijo, da šteje zavezniška armada, ki koraka ob železnici iz Przemysla proti Lvovu, 180.000 mož. Dne 6. junija smo zasedli kraje na južni, izhodni in severni strani Moščiške (nekako v sredi pota med Przemyslom in Grodekom). 7. junija pa je moral sovražnik zapustiti tudi dobro utrjene postojanke pri mestecu Černiava (severno od Moščiške). Rusi se morajo umikati na celi črti od Sieniave ob Sanu do Stanislava (južno-izhodno od mesta Stryj). Avstrijske kavalerijske patrulje so dne 7. t. m. že prispele, kakor pravijo ruska poročila, 20 kilometrov pred Lvov. Glavna avstrijska bojna sila pa se nahaja kakih 40 kilometrov pred Lvovom, to je v okolici Grodeka. Od 1. do 7. junija je prišlo izhodno od Przemysla okrog 34000 Rusov v naše ujetništvo.

Rusi se pripravljajo na izgubo Lvova.

Berolinski list „Vossische Zeitung“ poroča iz Petrograda: Ko je padel Przemysl, se je v Rusiji že začelo resno misliti tudi na izgubo Lvova. Iz popolnoma zanesljivih virov se je izvedelo za sledeče zanimive podatke:

Rusko upraviteljstvo galiških železnic se je preložilo iz Lvova v rusko mesto Proskurov, ki leži kakih 60 km od gališke meje.

Ruske banke (hranilnice) od dne 6. junija naprej nakazujejo denar za svoje lvovske podružnice edino brzojavnim potom, poštno nakaznice se več ne pošiljajo v Lvov.

Vojni slikarji, ki jih je poslal ruski generalni štab v Lvov, da bi na gališkem bojišču slikali vojne dogodke, so bili namah odpoklicani v Petrograd in so morali svoje potovanje v Galicijo takoj prekiniti.

Sveti sinod, to je najvišja ruska cerkvena oblast, je brzojavno poklicala iz Galicije v Rusijo onih 62 pravoslavnihih popov, ki so bili tje poslani, da bi širili pravoslavno vero.

Dne 7. junija se je v ruskem naučnem ministrstvu vršila posebna seja, v kateri se je sklevalo o tem, da se ruska naučna uprava, ki je poslovala v zasedenih krajih Galicije, pokliče nazaj v Rusijo.

Stryj in Kaluš naša.

Armada, kateri poveljuje general Linsingen, je dne 1. jun. zavzela mesto Stryj. Plen je zelo velik. Krog 13.000 Rusov, 20 topov in 40 strojnih pušk so naši odvzeli sovražniku. Od Stryja jo je Linsingena armada nenadoma krenila proti izhodu in je tako presenetila Ruse pri mestu Kaluš (med Stryjem in Stanislavom), katerega je dne 5. junija zavzela. Še isti dan je ta armada zavzela tudi mostne utrdbe pri Žuravno (izhodno od Stryja) in si je naslednji dan izsilila prehod čez reko Dnjestr. Mesto Stanislav je tako sedaj od zahoda, juga in severa obkoljeno od naših armad.

Kje so sedaj naši domači polki.

Dunajski listi poročajo, da se borijo sedaj naši slovenski polki med Nadvorno in Kolomejo. Zadnje dni so se vršili na tem prostoru hudi boji. Glavni poveljnik naše armade na tem ozemlju in dalje proti izhodu je general Pflanzer-Baltin. Naši so veliki ruski sunek med Nadvorno in Kolomejo odbili in vrgli Ruse ob Dnjestr.

Izhodno od Kolomeje in v Bukovini so Avstrijci srdite ruske napade krepko odbili.

V Bukovini.

Preko Bukarešte poročajo, da vlada na bukovinski fronti mir. Nad Črnovice prihajajo pač sovražni letalci, ne da bi metali bombe. Železnica Črnovice-

rumunska meja pri Iskanih vozi kakor navadno. V Črnovicah samih je videti malo čet.

„Nowa Reforma“ poroča iz vojaških krogov, da Rusi ne morejo Črnovic napasti, ker so vzeli mnogo svojih čet iz Bukovine.

Ruska armada za 2% milijona mož oslABLJENA.

Oslabljena za več kakor za 2% milijona mož, brez zadostne množine topov in pušk, se nahaja ruska armada v položaju, ki bi bil za armado kakšne druge velesile naravnost uničujoč, toda v ruski armadi še ni prišlo do tega, ker so ruske čete izvanredno neobčutljive.

Pri Varšavi in Ivangorodu.

Petrograški list „Novoje Wremja“ je priobčil članek, ki je vzbudil splošno zanimanje. List piše: Avstrija in Nemčija nameravata napraviti splošen napad. Ojačenja, ki sta jih pritegnili obe nasprotujoči si armadi, prekašajo vse, kar se je moglo dosedaj pričakovati. Na ozemlju pri Varšavi in Ivangorodu bo prišlo do novih podvzetij, kajti Avstrija in Nemčija bosta skušali odrezati rusko armado od njenih glavnih dvovoznih železnic in cest.

Radko Dimitrijevič v nemilosti.

„Kambana“ piše: Nasproti vsem drugim poročilom je dejstvo, da je padel general Radko Dimitrijevič zaradi poraza v Galiciji pri dvoru v nemilosti in ne bo prevzel niti vodstva vojaških podvzetij proti Turčiji.

Podmorski boj.

Po nemški uradni štetvi so nemški podmorski čolni v dobi od 18. febr. do 18. maja potopili 111 ladij; med temi 104 angleških in 7 francoskih.

Kaj bo z Rumunijo?

Trosporazum pritiska na Rumunijo z vsemi sredstvi, da se udeleži vojske ob njegovi strani. Žugajo in obetajo ob enem. Rusija je baje voljna odstopiti celo rumunski del Besarabije, ako ji priskoči sedaj na pomoč. V Rumuniji sami se močno agitira za vojsko in proti vojski. Vladni krogi se še dosedaj niso dali premakniti iz svojega nepristranskega stališča.

Rusija proti Rumuniji.

Carigraskemu listu „Turana“ se poroča iz Sofije: Rusija je začela sedaj žugati Rumuniji. Zagrozila ji je namreč, da bo pričela s sovražnostmi na rumunsko pristanišče Konstanca za slučaj, če bi Rumunija ne dovolila prevažati ruskih čet skozi Rumunijo. V Sofiji so mnenja, da bo Rumunija odgovorila na ruske grožnje z delno mobilizacijo svoje armade.

Zavezniška pogodba Rumunije z Avstrijo in Nemčijo?

Berolinskemu listu „Vossische Zeitung“ se poroča iz Bukarešte o zavezniški pogodbi, sklenjeni med Rumunijo, Avstrijo in Nemčijo pred več nego tridesetimi leti. Ta zavezniška pogodba, ki je bila sklenjena leta 1883, je bila od istega časa naprej večkrat obnovljena. Pogodba je veljavna in ostane veljavna tako dolgo, dokler se ne odpove, kakor je v pogodbi izrečeno, najmanj eno leto, predno poteče. Pogodba, ki je veljavna do leta 1920, se še do današnjega dneva ni odpovedala od nobene strani. V tej pogodbi tudi ni nobenega določila, katerega bi se moglo tako različno tolmačiti, kakor v pogodbi, sklenjeni pred več kakor tridesetimi leti med Avstrijo, Italijo in Nemčijo.

Spanija zahteva Gibraltar.

Iz Geneve se poroča: Spanija je zaprosila Anglijo, da se naj vrše med obema vladama predpogovori glede vprašanja Gibraltarja. Spanija zahteva od Anglije, da ji odstopi trdnjavo Gibraltar, ki je bila do leta 1704 v španski oblasti.

Na Angleškem.

Novo ministrstvo ni edino. Eni so za splošno vojno dolžnost, drugi profi. Delavci zahtevajo po svojih organizacijah, da se jim dovoli vojna doklada, sicer bodo začeli štrajkati. V delavskih mestih je zadnji čas nenavadno veliko požarov v podjetjih, ki delajo za vojaštvo. Sumi se, da delavci hočejo na ta način izsiliti mir. Res je tudi, da prihajajo nemški letalci prav pogosto k Angležem na obiske, toda vseh požarov se vendar ne more pripisovati nemškim bombam.

Srbi korakajo proti Skadru.

Srbi so vpadli v Albanijo, ter si hočejo s tem priboriti dohod do Adrije. Srbske čete bodo prikoračale v nekaterih dneh pred Skader. Italijani so radi tega močno razburjajo.

Bolgarija zahteva od Turčije desni breg Marice.

Listu „Kölnische Zeitung“ se poroča iz Sofije, da je zahtevala bolgarska vlada od Turčije, da ji turška vlada odstopi nekaj obmejnega ozemlja. Zahtevo Bolgarije je Turčija v bistvu prijazno sprejela. Bolgarija zahteva, da ji odstopi Turčija ozemlje na

desnem bregu reke Marice z mestom Dimotiko. Na ozemlju, katerega bi odstopila Turčija Bolgariji, bi v večini kristjansko prebivalstvo in je zlasti zaradi tega velike vrednosti, ker bi odslej vsa železniška proga Svilengrad—Kara Agač (južno od Odrina)—Dimotika—Dedeagač ob Egejskem morju tekla popolnoma po bolgarskih tleh.

Goriški Slovenci!

Goriški Slovenec nam piše:

Širom zelene Štajerske je našlo zavetišče veliko goriških Slovencev, ki smo morali popustiti ogrožene domove nesrečni usodi ter v naglici spraviti še svoje otročiče, matere in žene pod varnejšo streho. V Lipnici (Leibnitz) je naše oficijelno središče, tam je ekspozitura našega deželnega odbora, toda raztreseni smo tudi po vsej Štajerski, kjer čakamo trepetajočih src, ali in kdaj se bomo mogli zopet vrniti pod ljubljeno domačo streho.

V bridkih dneh usodne negotovosti, kaj bode z našim imetjem, kaj je z ljubljeno domačijo, kaj se godi z vsemi onimi, ki smo jih še pustili doma, bi nam doneslo vsaj duševno in posredno zblížanje nekako olajšavo in blagodejno tolažbo. Zato predlagam, da ustvarimo po prijaznem sodelovanju „Slovenskega Gospodarja“ medsebojno zvezo in pred vsem doženemo, koliko nas je, kdo smo in kje živimo. V ta namen naj vsakdo naznanj svojo naslov in število svojecev na uradni list „Slovenskega Gospodarja“, kjer naj nekdo vodi namenu vstrežajoč imenik, ki naj ga „Slovenski Gospodar“ objavlja, kakor objavljajo razni listi v polletnem času sezname tujih gostov. Že s tem bo dana možnost za medsebojno dopisovanje in izmenjavanje novic, ki jih dobivamo po raznih naključjih iz naše domovine. Kaj vse se bo potrebno in koristno, bode sledilo pač iz usodnih dogodkov v naši ljubljeni domačiji. S tem pa bodi postavljen temelj organizaciji goriških Slovencev na Štajerskem in morda tudi na Koroškem.

Novi odlok glede uporabe moke, žita in kruha

je izdalo štajersko namestništvo. Na podlagi tega odloka pa je mariborsko okrajno glavarstvo uredilo še bolj natančno in podrobno uporabo žita, moke in kruha. Za druge politične okraje gotovo veljajo v bistvu iste določbe. Glavne točke te odredbe so:

1. Za vsako osebo se na dan sme porabiti 200 gramov moke ali pa 280 gramov kruha. Le kmečke družine in njihovi delavci smejo porabiti na dan za osebo 250 gramov moke ali pa 350 gramov kruha. Na kmečkem delavcu pride torej na dan 300 gramov žita.

2. Za celo štajersko se vpeljejo uradne izkaznice za moko in kruh. Od 20. junija naprej se v mariborskem okrajnem glavarstvu sme kruh ali moka dati samo takim osebam, ki imajo uradno izkaznico. Te izkaznice, ki morajo imeti občinski pečat, bo za svoj šolski okoliš izdajalo šolsko vodstvo.

3. Izkaznice veljajo le za eno osebo. Izkaznice za kmečka gospodarstva se glasijo na en teden, vendar pa so veljavne za štiri tedne.

4. Izkaznice za nekmečka gospodarstva so veljavne samo za en teden.

5. Kdor izkaznico izgubi ali pa prehitro porabi, ne dobi druge.

6. Izkaznice se ne smejo drugi osebi odstopiti.

7. Najdene izkaznice se morajo oddati šolskemu vodstvu, ki jih je izdalo.

8. Izkaznice so veljavne v vseh občinah na Štajerskem.

9. Izkaznice dobi hišni gospodar za vse osebe svoje družine in za svoje delavce, katere mora prehraniti, kakor tudi za podnajemnike. Ako gospodar osebi, za katero je dobil izkaznico, ne daje hrane, ji mora izročiti dotično izkaznico.

10. Predno gospodar dobi prvokrat izkaznico, mora podati podpisano izjavo, v kateri je treba natančno navesti: a) Koliko oseb mora prehraniti v gospodarstvu ali koliko oseb ima na stanovanju v hiši in koliko moke ali žita še ima dne 15. junija t. l. b) Koliko njiv, lastnih ali najetih — v hektarih in arih — obseje navadno z žitom in koliko semenarabi za to. c) Ali peče kruh doma. Zaloga žita ali moke, ki bi jih gospodar v tej izjavi zatajil, vzame okrajno glavarstvo za državo.

11. Na podlagi te izjave se šele določi, ali dobi dotični gospodar izkaznice ali ne in na kako množino moke ali kruha se naj glasijo.

12. V nekmečkih gospodarstvih, kjer po omenjeni izjavi za vsako osebo ni več kakor 2 kg moke ali primerne množine žita, dobijo polne izkaznice. Taka gospodarstva pa, kjer po izjavi še imajo v zalogi za osebo več kakor 2 kg, pa ne več kakor 7 kg moke ali primerno množino žita, dobijo zmanjšane izkaznice, tako dolgo, dokler se zaloga za osebo ne zniža na 2 kg. Kjer pa imajo v zalogi za vsako osebo več kakor 7 kg moke, oziroma primerno veliko žita, tam sploh ne dobijo izkaznice, dokler zaloga ne pade na 2 kg moke ali primerno množino žita.

13. V kmečkih gospodarstvih dobijo polne izkaznice, ako ni v zalogi več kakor 3 kg žita, oziroma primerna množina moke za vsako osebo. A-

ko imajo v zalogi več kakor 3 kg, pa ne čez 12 kg žita ali primerno veliko moko za osebo, potem dobijo zmanjšane izkaznice, dokler zaloga ne pade na 3 kg žita, oziroma na 2½ kg moko za osebo. Kjer pa pride več kakor 12 kg žita, oziroma 10 kg moko na osebo, tam ne dobijo nobene izkaznice, dokler se zaloga za osebo ne zniža na 3 kg žita ali 2½ kg moko.

14. Pšenično moko je treba oddati. Kar imajo v nekmečkih gospodarstvih več kakor 7 kg za vsako osebo fine pšenične moko za peko ali za kuho, jo morajo brez posebnega poziva do 27. junija t. l. oddati pri pristojnem šolskem vodstvu proti gotovemu plačilu ali zamenjavi za drugovrstno moko. V nekmečkih gospodarstvih pa se mora oddati do 27. junija vsa fina pšenična moka, kar je imajo več kakor 10 kg za osebo. Če n. pr. mora kmečki gospodar prehraniti osem oseb, potem sme za se obdržati le 80 kg pšenične moko; kar bi je imel več bi jo moral oddati. Odredba pravi, da je treba oddati le pšenično moko. Da bi bilo treba oddati tudi odvišno pšenico, ne stoji dozdej še nikjer v odredbi.

15. Iz smisla odredbe je tudi razvidno, da se mora pustiti kmetov za potrebno seme staro žito; zato morajo povedati, koliko žita rabijo za seme. Po našem mnenju bo radi tega le malokteri kmet imel 27. junija odvisno pšenično moko za oddati, ker se je pšenica že itak rekvirirala. Sploh pa je primeroma malo takih posestnikov, ki bi imeli v navadnih razmerah mesca junija ali julija še toliko starega žita, da bi njim zadostovalo za seme.

Komu kaka stvar glede nove odredbe ne bo jasna, naj se obrne na pristojno šolsko vodstvo.

Kdor se ne bo držal vladnih določil, zapade hudi kazni, ki je določena z denarno globo do 2000 K ali zaporom do treh mesecev, v težjih okoliščinah pa celo do 5000 K globo ali šest mesecev zapora. Take pregreške ne kaznuje sodnija, ampak okrajno glavarstvo.

Razne novice.

*** Prestolonaslednik krstni boter.** Nadvojvoda Karl Franc Jožef je bil naprošen, da pristopi kot boter dvojčkoma peštanskega uradnika dr. Kornela Abranyja, ki se sedaj nahaja kot huzarski častnik na bojišču. Prestolonaslednik se je res odločil, da prevzame mesto botra. Ker se sam ni mogel osebno udeležiti krsta, ga je nadomeščal pri krstnem obredu dne 5. junija budimpeštanski mestni vojaški poveljnik podmaršal Bela Soršič. Sinčka sta bila rojena že dne 29. marca.

*** Dva prostovoljca iz cesarske hiše.** 20letni nadvojvoda Rainer in 18letni nadvojvoda Leopold, oba sinova nadvojvode Leopolda Salvatorja, sta se povodom prebiranja 18letnih, čeprav sta seveda kot člana cesarske hiše oproščena, prostovoljno priglasila k artileriji.

*** Duhovniška vest.** C. g. Andrej Glibe, župnik v Ormožu in dekan velikonedeljske dekanije, je imenovan za knezškofijskega duhovnega svetovaleca.

*** Duhovniško posvečenje v somboteljski škofiji** (škofiji ogrskih Slovencev) se vrši dne 10., 11. in 12. junija. Novomašnik č. g. Jožef Hauko, rojen v Rankovcih, bo novo mašo služil dne 20. junija.

*** Iz pošte.** Poštna oficiantinja Ana Minarik v Feldbahu je imenovana za poštarico v Vuzenici.

Drugo vojno posojilo. C. kr. namestnik razglasa: Vsled pooblaščenja gospoda c. kr. finančnega ministra se z ozirom na povečani naval občinstva v zadnjih dneh do nadaljnjega sprejemajo pri poštni hranilnici in pri drugih mestih podpisana za 2. vojno posojilo tudi še po preteku subskripcijskega roka. Vsakdor, ki še ni podpisal, naj kakor mogoče hitro naknadno podpiše.

*** Na drugo avstrijsko vojno posojilo** se je podpisalo pri Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru dozdej 142.000 K, med drugimi: Družba duhovnikov 80.000 K, Spodnještajerska ljudska posojilnica 15.000 K, Slovenski Gospodar 2000 K, Tiskarna sv. Cirila 3000 K, kozjaška posojilnica pri Sv. Križu nad Mariborom 2000 K.

Srečke Slovenske Straže. Vsled nerednih poštnih zvez nam je bil onemogočen v zadnjih dneh pregled po deželi prodanih srečk. Zato smo bili primorani zrebanje efektne loterije Slovenske Straže, ki bi se moralo vršiti dne 31. maja 1915, preložiti na 26. oktobra 1915, ob 6. uri zvečer. V slučaju, da še kdo ni vrnil neprodanih srečk, ga prosimo, da jih blagohotno dalje proda. Če pa je srečke vrnil, ga pa prav lepo prosimo, da takoj naroči srečke v razprodajo. Nova vojna nam je naložila novo skrb za naše uboge invalide, vdove in sirote padlih vojakov, katerim je namenjen dobiček te loterije.

*** Potovanje z izkaznicami.** Vsak, kdor hoče sedaj potovati po železnici južno od črte Inomost (Tiroško), Schwarzach—St. Vid (Koroško), Zeltweg (Gornje Štajersko), Maribor, Pragersko, ter Čakovci in Barč (na Ogrskem) mora imeti uradni potni list ali izkaznico za potovanje. Te potne liste in izkaznice se dobijo na c. kr. okrajnem glavarstvu. Kdor pa hoče potovati v utrjeno ozemlje ali v kako trdnjavo, mora imeti še posebno dovoljenje od tamošnjega vojaškega poveljstva.

*** Nabori 18letnih** se bodo vršili na Spod. Štajerskem po sledečem redu: Celje, mesto, (približno število nabornikov 100) dne 16. junija, Celje, okolica,

2500) 16 do 21. junija, Mozirje 22 junija, Trbovlje 24. junija, Brežice (600) 26. in 27. junija, Slovenjgradec (600) 16 in 17. junija, Ljutomer (300) 19. junija, Ptuj, mesto, (100) 21. junija, Ptuj, okolica, (1000) od 21. do 23. junija, Rogatec 24. junija, Konjice (250) 26. junija. Vsi ti okraji spadajo pod deželnoobrambovski dopolnilni okraj Celje. Nabori za mariborski dopolnilni okraj se bodo vršili po sledečem redu: Maribor, mesto, (350) 24. in 25. junija, Maribor, okolica, (1400) 19. do 23. junija, Radgona (520) 16. in 17. junija, Lipnica (660) od 23. do 25. junija, Nemški Lonč (580) 20. in 21. junija. K naboru ni treba tistim, ki so že uvrščeni v črnovojniško službo ali pa opravljajo aktivno vojaško službo četudi brez orožja (vojaški delavci), nadalje rudarji, če so lastniki dotičnih rudnikov že poprej dobili tozadevno dovoljenje.

*** Umetno podraženje sladkorja?** Avstrijski sladkorni tovarnarji, ki so, kakor splošno znano, velikanski bogataši, bi radi sladkor na umetni način podražili. Tovarniška skladišča so namreč polna sladkorja, trgovcem pa je sladkor mnogokje skoraj popolnoma pošel. Posebno v velikih mestih je postalo pomanjkanje sladkorja zelo občutno. Tovarnarji so se izgovarjali zadnji čas, da ne dobijo pri železniških vozov za razpošiljanje blaga. Končno se je začela vendar tudi vlada zanimati za sladkorno kupčijo in je stvar natančno preiskala. Dokazalo se je, da je za razpošiljanje sladkorja bilo vedno dovolj vozov na razpolago, a da tovarnarji vozov sploh niso naročili. Izgovor tovarnarjev, da ni bilo železniških vozov na razpolago, je že iz tega razloga ničev, ker n. pr. ena največja češka sladkorna tovarna, ki bi bila „rada“ poslala 98 vagonov sladkorja na Dunaj, ni enega vagona ni naročila. V železniško ministristvo pa mesca maja ni došla ne ena pritožba o pomanjkanju železniških vozov pri pošiljanju sladkorja. Cela zadeva je le nečeden manevar sladkornih bogatašev, ki bi na vsak način radi sladkor podražili. Vlada izjavlja, da bo odločno nastopila zoper neopravičeno podraženje sladkorja. Najboljše bo, da se sladkor uradno rekvirira in prodaja po kolikor mogoče nizkih cenah.

*** Ali bo vlada letošnje žetev zaplenila?** Odsek trgovsko-politične komisije na Dunaju, ki ima skrbeti za preskrbo ljudstva z živili, je imel dne 7. maja sejo, v kateri se je razmotrivalo o bodočih načrtih glede preskrbe z živili. Z večino glasov je odsek sklenil, da se bo celotna trgovina z žitom preustrojila v državno podjetje, t. j. žitna trgovina bo postala državni monopol. Vojno-žitni prometni zavod se bo temu primerno preustrojil. Sklenilo se je, da se cela letošnja žetev zapleni. K temu podjetju se bodo glede sodelovanja pritegnili trgovci, kmečke organizacije in mlinci. — Isti dan je na Dunaju pod predsedstvom slovenskega poslancea Povšeta imel sejo tudi odbor, ki ima nalogo, da vse potrebno ukrene glede nove žetve. Odbor je po daljšem posvetovanju v glavnem sklenil sledeče: 1. Da se prepreči škodljiva spekulacija, naj država letošnje žetev zapleni. Od zaplembe se naj izključi samo žito, ki ga rabi kmečko prebivalstvo za svojo lastno uporabo. 2. Izvršitev zaplembe se naj izroči vojno-žitno prometnemu zavodu, ki se naj temu primerno izpopolni. 3. Kdor bo več žita rabil, kot ga sam pridelal, se mora po istega obrniti na vojno-žitni prometni zavod. 4. Obsejana zemlja in pridelek se naj čimprej natančno in podrobno popiše. 5. Vlada naj stopi v ožjo zvezo z Ogrsko glede uvoza žita v našo državno polovico. 6. Dosedanja uravnava uporabe žita in moko se naj obdrži in se naj onim ljudskim slojem (kmečkemu prebivalstvu), ki se hranijo večinoma s kruhom, določena množina moko ali žita poviša. 7. Naj se zagotovi, da bodo živinorejci dobili otrobe za svojo živinorejo.

*** Olajšava za kmečke mline.** Notranje ministristvo je izdalo ukaz, da oblasti ne smejo delati težav kmečkim mlinom, če dajajo strankam moko iz tistega žita, katero so prejeli od strank, da ga zmeljejo proti plačilu, kar pa mora biti dokazano; to velja tudi v tem slučaju, če se nahajata mlin in stranka v raznih političnih okrajih.

*** Belega kruha še ne bo.** Listi so poročali, da se bo v drugi polovici mesca junija zopet pekel v Avstriji beli kruh. Kakor pa izvemo na merodajnem mestu, je bilo veselje prijateljev belega kruha prerano, ker se tako dovoljenje v bližnjem času ne bo izdalo.

*** Tržne cene v Gradcu.** Debeli voli 240 do 268 K, srednje debeli 224 do 236 K, suhi 208 do 220 K; debele krave 208 do 240 K, srednje debele 172 do 204 K, suhe 144 do 168 K; biki 208 do 260 K, mlada živina 200 do 248 K; teleta 280 do 300 K, izjemoma 304 do 316 K; mlade svinje 340 do 350 K, debele svinje 350 do 380 K, srednje debele do K, mesne svinje 328 do 340 K; ovce 150 do 180 K. (Pri goveji živini veljajo cene za 100 kg žive teže, pri teletih, svinjah in ovcah za 100 kg mrtve teže.) Seno 100 kg: sladko 9 do 11 K, kisló 8.50 do 10.50, slama 7.50 do 8.50 K; pšenica 41.50, rž 33.50, ječmen 30.80, kuruza 40. prosó 50 K, oves 27.30 K, ajda 60 K, fižol 90 do 100 K, grašica 180 K do 200 K, leča 200 K, proseno pšeno 100 do 140 K, pšenični zdrob 120 K, koruzni zdrob 68 do 96 K, ržena moka 64 K, pšenična moka št. 0 96 do 118 K, št. 4 80 do 96 K, št. 6 (črna) 68 do 72 K (100 kg). Jajca komad 12 do 14 v, krompir 20 do 26 v 1 kg, mleko 32 do 34 v liter.

Polizvedovalni urad za sočivje in krompir. Pisarna polizvedovalnega urada za sajenje krompirja in sočivja, ki se je nahajala dosedaj v Gradcu v Burgasse št. 2, se preseli v dvorec, dvoriščni trakt, in sicer v prostore deželnega kulturnega nadzorstva,

kjer se dobijo vsa ustmena pojasnila ob četrtkih predpoldne od 8. do 12. ure. Za pojasnila se lahko prosi tudi pismenim potom.

Karte za zelenjavo. V Draždanih na Nemškem namerava mesto upeljati karte za dobavo kuhinjske zelenjave. Pojavilo se je namreč tako veliko pomanjkanje zelenjave, da so morali dobavo iste uradno uravnati. Mesto Draždane bo odslej vsak mesec razdelilo 4000 do 5000 meterskih stotov zelenjave med mestno prebivalstvo. Tudi v drugih mestih, n. pr. na Dunaju in v Berlinu je pomanjkanje zelenjave že zelo občutno, ker se ista ne more od nikoder dovažati.

*** Telečja jetra zdravilo proti jetiki.** Zdravstveno preiskovanje je dokazalo, da telečja jetra v presnem stanju obilujejo z lipoidi in fermenti, organskimi tvarinami, ki imajo to svojstvo, da druge organske snovi kemično pretvarjajo, ne da bi se same izpremenile. To je vzpodbudilo dr. A. Zironija, specialista za tuberkulozo, da v svojem zdravilišču v Kremni zdravi bolnike s telečjimi jetri. Po poročilu „Klinično-terapeutskega tednika“, ki ga v Berlinu-Wilmersdorfu urejuje dr. W. Rothschild, je dosegel dr. Zironi s svojo metodo ozdravljenja nepričakovano ugodne uspehe. Za poizkus je zdravil samo težko bolne, ki so imeli že oba dela pljuč okužena s tuberkulozo, in to one, ki so bili ravnokar sprejeti v bolnišnico, kakor tudi one, ki so se že delj časa zdravili. Vsak bolnik je dobil dnevno 100 do 250 gramov surovih telečjih jeter. Oni bolniki, ki so se že zdravili z medicinskimi, se niso hoteli zdraviti na ta način, ter so se mu upirali, tako, da je opustil zdravljenje s telečjimi jetri. A oni, ki so bili ravnokar sprejeti v bolnišnico, so se radi zdravili po tej metodi, ter so bili doseženi veliki uspehi. Splošno se je stanje bolnikov hitro popravljalo, tek se jim je povrnil in telesno so se ojačili, a kar je najbolj važno, se je moglo opaziti na pljučih, da se bolezen obrača na bolje. Dr. Zironi bo nadaljeval s tem načinom zdravljenja ter bo v znanstvenih razpravah poročal o uspehih, za katere upa, da bodo ugodni.

Mazilo za bljuvni krč in druge bolezni v trebuhu. Raztopi četrt kilograma kostrunovega loja, osminko rumenega voska, 10 gr kadila, 10 gr benzove smole, žlico žbičnega, žlico metinoga in žlico terpeninovega olja. Ko se je raztopilo in prijelo vse lepo, namaži na platno in prilepi na trebuh. To mazilo se greje in razžene vsled prehlada zaostale snovi. Namesto muškatovega masla denes lahko par lističev muškatovega cvetja.

Za želodčni krč, ki napada letos pogostoma ljudi, je dober lek na mleku kuhana kumina, jemlje se večkrat žlička toplega mleka. Pri hudem krču pomaga soda bikarbona. Deni žličko v polovico kupice vode, zmešaj in izpij, krč se poleže kmalu. Zelo dober dne obkladek žganja na želodec. Ob hudem krču v črevih kani v žlico olja limone ali dobrega jesiha in vzij, namoči kos platna v vroč jesih in ovij si trebuh in pošlji po zdravniška.

Obadi in mušice ne bodo zbadale živine, če jo utereš s česnom, s čebulo, z bučnim perjem, s tobakovo raztopino ali s terpeninovim oljem.

Ušiva teleta maži z repnim oljem in izperi z janeževo izkuho.

Ušive kokoši skoplji v tobakovi izkuhi ali namaži z janeževim oljem. Kurnik pobeli in potresi z novim peskom in s pelinom.

*** Grški narod za svojega bolanega kralja.** Iz Aten se z dne 5. junija poroča: Telesna gorkopta bolanega grškega kralja je narasla na 38.5 stopinj, a vendar pa še vsled tega zdravniki niso vzemirjeni. Vroči izrazi sožalja grškega prebivalstva dne 4. t. m., ko se je slika Matere božje iz Tynosa obesila tu na bolniško posteljo bolanega kralja, so bili zares pretresljiv dokaz ljubezni in spoštovanja grškega prebivalstva do svojega kralja. Na tisoče ljudstva je peš sledilo avtomobilu, ki je vozil zelo počasi in v katerem se je vozil grški metropolit s podobo Matere božje na dolgi cesti od пристanišča Pireja do mesta Aten. Procesijo je napovedovalo prebivalstvo samo iz lastnega nagiba. Ljudstvo je zahtevalo, da vozi avtomobil zelo počasi, da mu more peš slediti. Po šegi orientancev so mnogi sezuli svoja obušala in šli bosonogi za podobo Matere božje. V Atenah je pričakovala procesijo na tisoče broječe množica prebivalstva. Od vseh strani je klicalo ljudstvo Mater božjo: „Reši našega kralja!“ meč zvonjenjem zvonov vseh cerkva. Ko so prinesli podobo v atensko stolno cerkev, kjer je bila služba božja, se je začel sprevod pomikati proti kraljevi palači. Na čelu procesije je korakala duhovščina. Ko so se približali kraljevi palači, je zapel zbor pevcev pretresljiv: „Gospod, reši svoje ljudstvo!“ Pesem je pela tudi vsa množica občinstva. Iz rok metropolita je prejel grški prestolonaslednik pred kraljevo palačo podobo Matere božje in jo izročil kraljevi Sofiji, katera jo je nato izročila bolanemu kralju. Ta jo je držal nekaj trenutkov v svojih rokah in jo je poljubil. Nato je obesila kraljica podobo Matere božje nad bolniško posteljo bolanega kralja.

*** Maribor.** Med Mariborom in Gradcem vozita od dne 8. junija naprej dva nova osebna vlaka. Osebni vlak št. 41 vozi iz Brucka ob 6. uri 15 minut zjutraj in pripelje v Maribor ob 9. uri 56 minut predpoldne. Vlak št. 64 vozi iz Maribora ob 4. uri 14 minut popoldne, dohod v Gradec ob 5. uri 54 minut zvečer, dohod v Bruck ob 7. uri 30 minut zvečer. Ta vlaka pa se lahko vsak čas odpovesta.

* **Maribor.** Mariborski mestni svet je sporazumno z vojaškim poveljstvom v Mariboru določil za drobno prodajo živil in drugih predmetov, ki se rabijo pri domačem gospodinjstvu, sledeče najvišje cene: 1. kruh: kolač s 35 dekagrami 20 vin., kolač s 70 dekagrami 40 v, kolač s 140 dekagrami 80 v; 2. moka 1 kg: krušna 56 v, moka za kuho 70 v, koruzna moka št. I 72 v, koruzni zdrob 76 v, slabejša koruzna moka 56 v, beli koruzni zdrob 80 v, ajdina moka B K 1.20; 3. zelenjava, stročnice in krmila 1 kg: fižol 1 K, prosenka kliša K 1.15, kisl zelje 48 v, kisl repa 32 v, krompir 14 v, krompir 1 merica 1 K, koruza v podrobni prodaji 1 liter 45 v, oves 30 vin.; meso: prednje s pridevkom K 3.60, zadnje 4 K, najboljša volovsko K 4.40 (pridevek znaša k večjemu 20 dekagrami pri 1 kg); meso za pljučno pečenko 6 K, meso za pržolo K 4.40, telečeje meso 4 K, izločena pleča 5 K, meso za zrezek 6 K, svinjsko meso: prednje 4 K, zadnje K 4.60, svinjska riba 5 K, gnjat K 4.40, telečja jetra 4 K, svinjska jetra K 2.40, drobovina K 1.20, srce K 1.60; 5. mast 1 kg: goveji loj 4 K, svinjska mast K 5.60. Špeh svež K 4.40, toščica 4 K 80; 6. mleko, maslo in jajca: neposneto mleko 1 liter 28 v, posneto mleko 10 v, smetana 1 kg 60 v, čajno maslo 5 K, maslo za kuho K 3.60, sveže jajce 1 komač 12 v; 7. specerijsko blago in drugo: izdelki iz jajčjega testa 1 kg K 1.50, ješprenj K 1.28, kava vrste Santos žgana 4 K, surova K 3.60, bučino olje 1 liter K 2.80, jedilno olje 1 liter K 3.20, slačkor v grudi 1 kg 96 v, slačkor v kockah 1 K, drobni riž K 1.25, sol 28 v, milo K 1.68, špirit za kuho 1 liter K 1.20, petrolej 56 v; 8. drva: bukova 1 kubični meter 14 K, mehka 12 K. Te cene so brez izjemno najvišje cene in se nikakor ne smejo prekoračiti. Blago se sme po teh najvišjih cenah le tedaj prodajati, če je gospodarski položaj in krajevne razmere take, da se po nižjih cenah blago sploh ne more prodajati. Na noben način pa cena v posameznih slučajih ne sme biti višja, kot je nakupna cena dotičnega blaga vračunivši pošten meščanski dobiček. Če se bo glede teh najvišjih cen kaj spremenilo, bo mestni svet to javno razglasil. Najvišje cene so stopile že dne 3. junija v veljavo. Kdor se pregreši zoper to odredbo, se kaznuje glasom določil obrtnega reda z denarno globo do 1000 K ali z zaporom do treh mesecev, istotako so mu tudi lahko odtegne pravico do nadaljnjega izvrševanja obrti, ako se ne izkaže, da se je prodajalec ali trgovec pregrešil zoper postavna določila, ki prepovedujejo podražitev blaga. V tem slučaju se kaznuje še z ostrejšimi kaznimi.

* **Št. Peter** niže Maribora. Umrli je tukajšnji organist Martin Ornik v ponedeljek, dne 7. junija. V miru naj počiva!

Št. Ilj v Slov. goricah. V občini Ceršak je bil v nedeljo dne 6. junija namesto umrlega g. Hauca izvoljen za župana g. Jožef Reiter, za njegovega namestnika pa g. Mihael Hercog. Oba sta zvesta naša pristaša.

Brezno. Predpoldanjski osebni vlak, ki vozi med Mariborom in Celovcem, je v ponedeljek, dne 7. junija, na tukajšnji postaji skočil iz tira in sicer tako močno, da so vsi vozovi s strojem vred skočili raz tračnice. Promet se je vzdrževal s prestopanjem. Tudi proga je močno pokvarjena. Prekucnil se k sreči ni noben voz, tudi nobena oseba ni ponesrečila.

Sterntal. Iz ujetniškega tabora so pobegnili 4 Rusi, med njimi 2 visokošolca. Ni še znano, ali so že jih zasledili. Stavba barak se je prekinila. Začeta dela se dokončajo. Ujetniki v kratkem zapustijo naš Sterntal in se barake porabijo za druge namene.

* Za novi podmorski čoln so darovali: Franc Košir 10 K; Rošpahu 10 K; župnik J. Črnko 2 K; ravnatelj Josip Zidanšek 10 K; dr. Anton Korošec 10 K; ravnatelj Anton Jerovšek 10 K.

— Darovi za podmorski čoln, katerega hočejo domoljubni Avstrijci podariti avstrijski mornarici, naj se pošiljajo na naslov: Avstrijski mornar v Cirilovi tiskarni v Mariboru.

* **Pogreša se:** Novak Avgust, pešpolk št. 47, 8. stotinja, vojna pošta št. 73. Kdor kaj zna o njem, naj sporoči na naslov: Karol Novak, Pobrežje pri Mariboru, Richard Wagner-gasse št. 13.

Vojaški žetveni dopusti.

Poslanec Wagner piše v „Grazer Volksblattu“, da je poljedelsko ministrstvo dne 6. junija odredilo, da se namerava posestnikom in poljedelskim pomožnim delavcem, ki niso v bojni črti, dovoliti 14 dnevni ali k večjemu tritedenski dopust za čas žetve. Prošnje je vložiti pri okrajnem glavarstvu, katero jih mora takoj dalje poslati. Najboljše je, ako župan sam napravi tozaedevno kratko vlogo. Na vsak način pa naj župan prošnjo potrdi in priporoči.

Zadnja poročila dosle v četrtek, 10. junija. Stanislav naš!

Dunaj, 9. junija.

Uradno se razglša:

Južno od Dnjestra so Rusi zopet izgubili več ozemlja. Med tem, ko so uspešno zasledovale sovražnika, so zavezniške čete zmagovito prodirale in so severno od Kolomeje dosegle črto Kulačkovca—Korov, zasedle višine Otynia in so zvečer zavzele mesto Stanislav. Nato so prodirale še dalje proti mestu Hališ (severno od Stanislava ob Dnjestru). Ta dan smo ujeli 5570 Rusov. Na ostali bojni črti na Poljskem in Galiciji se ni zgodilo nič posebnega.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Rusko izhodno krilo odrezano.

List „Kölnische Zeitung“ poroča: Ruska armada v Bukovini, pomnožena z onimi deli ruskih čet, ki so bile poražene pri mestu Kaľuš, je sedaj od ruske armade v srednji Galiciji popolnoma odrezana. Naše čete so jo vrgle dalje proti izhodu. Čete, ki so zmagale pri Kalušu, stojijo samo še nekaj kilometrov pred mestom Stanislav. Levo krilo generala Pflanzer-Baltina zmagovito prodira. Armade generalov Linsingen, Šurmay in Hoffmann hitijo v naglih marših dalje proti severo-izhodu.

Italijansko bojišče.

Dne 8. junija.

Na Primorskem se pripravlja sovražnik, kakor se zdi, za splošen napad na naše postojanke ob reki Soči. Posamezni sovražni sunki pri Građiški in Zagradu so bili krvavo odbiti.

Ob koroškem in tirolskem obmejnem ozemlju se nadaljuje brezuspešni italijanski artilerijski ogenj. Oddelek alpinecev, ki je zasedel Pijano goro (Monte Piano, severno-izhodno od Bocena ob tirolsko-italijanski meji) so pregnale naše čete. V ozemlju pri Ali so udrli Garibaldinci, ki plenijo tamkaj.

Dne 9. junija.

Uradno se poroča:

Včeraj so napravile italijanske čete, broječe

približno eno infanterijsko divizijo, prvi večji napad na mostno utrdbo pri Gorici. Italijanski napad je bil odbit, pri čemur so imeli Italijani težke izgube. V našem artilerijskem ognju so se morali umakniti in so morali pustiti na mestu več topov. Napadalne poskuse italijanskih čet pri Tržiču in pri Građiški je začela ista usoda.

Boji ob koroški meji izhodno od prelaza Plöcken in artilerijski boji od obeh strani na ozemlju naših koroških in tirolskih utrdb se nadaljujejo. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Boji s Srbi.

Uradno se razglša:

Dunaj, 9. junija.

Na srbski meji so se vršili tupatam manjši boji. Pri selu Korito (ob hercegovsko-črnogorski meji) so naši razorožili črnogorsko četo, ki je bila preoblečena v avstrijske uniforme.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Cela Italij. črna vojska vpoklicana.

Kralj Viktor Emanuel je odredil, da se celotna teritorialna milica — italijanska črna vojska — v pokliče pod orožje. Prebiranje se je pričelo dne 10. junija.

Rumunija ostane nepristranska.

Rumunski ministrski svet, kateremu je predsedoval rumunski kralj, je sklenil, da ostane Rumunija nepristranska.

Nevarnost za življenje grškega kralja.

Bolezen grškega kralja Konstantina se je nenadoma obrnila na slabo. Dunajska zdravnikna plem. Eiselsberg in profesor Kraus, ki sta že hotela odpotovati iz Aten, sta morala nepričakovano dne 6. jun. izvršiti nevarno operacijo. Kralj je imel v prsih grozne bolečine. Zdravnika sta morala kralju odrezati 7 cm dolgi kos rebra. Pod rebrom je bila gnila rana, ki je razširjala neprijeten vzduh. Praviijo, da izvira rana od strela ali od bodala. Zdravstveno stanje je nevarno.

Listnica uredništva.

M. K. Radenci: Do podpore imajo pravico tudi žene in otroci onih delavcev, ki jih je vojaška oblast poklicala v vojno službo, če tudi ne nosijo orožja. — Poštne razmere: Sedaj zelo malo pomaga, če se kregate radi pošte, ker pisma rabijo 4 do 5 dni, predno pridejo n. pr. iz Maribora v Celje ali narobe. Vaše pismo, ki ga pišete n. pr. dne 10. junija, pride v Maribor šele dne 15. junija, odgovor pa šele dne 20. junija. Bolj redno pošilja pošta časnike.

Cerkovnik mladenci ali mož, ki je le količak več službe, se takoj sprejme v stolni cerkvi v Mariboru. Mesečna plača 80 K in postranski dohodki. Prosto stanovanje. Naslov dopisov: Stolno župnišče, Maribor.

Učence iz poštene hiše se sprejme pod ugodnimi pogoji na 3 ali 4 leta. Dobra spričevala se želijo. Vstop takoj. Trgovec Traun, Ptujaska gora. 381

Priden učence se sprejme v trgovino Alojzija Vrščič v Ljutomeru.

Kužni hišico z vrtom, 3 sobe, suho, solčno stanovanje, klet, dobra voda, blizu žel. postaje. Cena 4000 — 5000 K. Poudbe A. P. Pristava, (štaj.) 378

Gostilna pod vejo Jeričeva v Počehovi je zopet zaprta. 380

Učence, kateri je z dobrim uspehom dovršil šolo, se takoj sprejme v trgovino z mešanim blagom Josip Cernelč, Sv. Peter pod Sv. Gorami. 379

Avstrijsko vojno posojilo 1915.

Zmage v Galiciji nam jamčijo za uspeh na severu in na jugu. Tudi Italija bo podlegla naši moči.

Močna kakor naša armada mora pa biti tudi naša finančna pripravljenost, da zdržimo do popolnega poraza vseh naših sovražnikov.

Kdor podpiše vojno posojilo, se udeležuje obrambe domovine.

Vsak naj tedaj podpiše vojno posojilo!

Za podpisovanje so dovoljene velike olajšave, o čemur se dajejo pojasnila na mestih, katera sprejemajo podpisovanje vojnih posojil.

Podpisujte vojno posojilo!

Pet vinarjev

stane depianca, skatelo lahko naredite moj glavni cenik z 4800 podobami. Obsaga bogate izbor koristnih, potrebnih in za darila primernih predmetov. Cenik se vsakemu pošlje zastonj in brezplačno. I. tovarna ul., Haas Korošec, c. kr. dvorni dobavitelj v Mostu (Brux) št. 801 (Belgija). Prave niklaste žepne ure K 4-20, 5 K, srebrne K 4-20, 5-50, niklasta budilka K 2-20, ure s kukavico 8-40 K, pendul-ure 9 K. Pošilja se tudi povzetja. Noben risiko. Zanesljiva dovoljena ali denar zastonj. 11-55

Krojaškega pomočnika ali pa takega učenca, ki se je že kje drugod učil, sprejme Ivan Partlič, krojaški mojster v Studencih pri Mariboru 373

V službi kot gospodinja želim vstopiti h kakemu gospodu. Razumem kuhati in vsako delo, tudi p. ljsko. Starost 32 let. F. Marija Filipič, Urbanjeva ulica, št. 6, I. nadst., Maribor. 368

Kovaški učenec se takoj sprejme pri Henrik Zischegg, kovaški mojster v Andricu pri Gradcu.

Uboga deklica revnih starišev od 14 let naprej se sprejme za svojo. Aleks Roman, posestnik Jelenče št. 13, p. Pesca pri Mariboru

Slikarski in plesarski učenec se sprejme. Dobi stanovanje in brano. Jurij Juteršnik, Brandisgasse št. 3, Maribor. 365

Kovaški učenec se sprejme takoj pri zanesljivem mojstru: Heschl, kovaški mojster, Sv. Peter pri Gradcu. 371

Prodajo se lepa posestva: v Po brežju pri Mariboru, pri Sv. Trojici v Slov. goricah, pri Sv. Bolfenku v Sl. goricah, v St. Lenartu v Slov. goricah ter dobrodoča gostilna v bližini mesta Maribor. V St. Rupertu pri St. Lenartu prodam lepo hišo z gospodarstvom vred, je zelo pripravna za pekarjo in usnarjajo. Franc Schütz, St. Lenart v Slov. gor. Štajersko.

Za veletrgovino z železino se išče učenca s primerno šolsko izobrazbo. Prošnje sinov pošteni rodbini naj se pošlje na naslov: Peter Majdič, Celje.

Kupite!
3 povesti
224 strani
66 vin.

Dr. Koser, Juršinci pri Ptuju.

Drva suha, mehka ali pa tudi trda, in sicer 10 ali 12 meterskih sežnjev, kupi takoj tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Kdor jih ima, naj se oglasi!

„Varčna kuharica.“ Zbirka navodil za pripravo tečnih in okusnih jedil s skromnimi sredstvi. Za slabe in dobre čase sestavila v vojnem letu 1915 N. R. Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Izredno nizka cena za to 224 strani obsegajočo knjigo znaša samo K 1.20, v platno vezana K 1.80, po pošti 20 vin. več. Kakor pove že naslov, ne bo služila knjiga samo ob času draginje in pomanjkanja živil, katero je prinesla s seboj svetovna vojska, temveč bo ostala vsaki gospodinjji nenačuden svetovalka za poznejše dobre čase, katere nam Bog dodeli! Zeleni je, da bi si to knjigo nabavila vsaka gospodinja, ki je ali pa želi postati varčna in hoče nekaj pripomoči k blagostanju svoje družine, pa tudi celega naroda; zelo nizka cena bo tudi velike pripomoči, da se knjiga hitro razširi. Knjiga se naroča v Cirilovi tiskarni v Mariboru.

„Sv. Križev pot za vojni čas.“ Ta knjižica se zopet dobiva v Cirilovi tiskarni v Mariboru. 100 komadov stane s poštino vred 7 K 50 v, 50 komadov 4 K, 25 komadov 2 K, 10 komadov 90 v. Denar naj se pošlje naprej ali pa v znak.

Vojni tovariši!

Pogreša se praporčak Franc Čujnik od 87. pešpolka, 6 stotnija, vojna pošta 73 Že od 26. avg. 1914 ni nobenega glasu od njega. Kdor kaj ve o njem, naj naznaui očetu Francu Čujniku, Maribor, Reichsstrasse 24.

Sprejmeta se takoj 2 dobro izurjeni prodajalki mešane stroke z večletnim spričevalom večši slovenskega in nemškega jezika v trgovini mešanega blaga, Anton Korošec v Radgoni 361

Hlapca išče vinarška šola v Burg waldu pri Mariboru. Plača po dogovoru. Vstop takoj. 362

Zanesljiv 331

konjski hlapec

in obenem voznik za kruh se takoj sprejme pri Ivanu Böhr-u, umetnik in valjni mlin v Framu.

Učenec se sprejme pri gosp. F. Pečnik pek. mojster. Selnica ob Dravi. Prednost imajo taki, ki so se že učili to obrt.

Župniška cerkev Spodnja Sv. Kungota, p. Pesnica, poceni prodaja VINO iz leta 1913 in 1914. Oglasiti se je pri cerkvenem predstojništvu 353

Kobače za perotino pošiljati ima v zalogi Janez Dajčman, posestnik v Selnici ob Muri, p. St. Ilj v Sl. goricah. Cene zmerne in po dogovoru. Priporočam se trgovcem s perotino da pri meni naročajo potrebne kobače in jerbase. 86

Svetovna vojska

dokazuje jasno, da samo oni za more prenašati skoraj nečloveške napore, ki ostane trezen. Zato zahtevajte v vsaki gostilni kot pijajo izvrstne ljutomerske pokalice. Fedor Kukovec, tvornica pokalice in sodavice, Ljutomer. 311

Učenec pošteni starišev z doroz šolsko izobrazbo se sprejme za glavno trgovino in učenca za podružnico na Studencu. Karl Cim peršek, trgovec, Sevnica ob Savi

Velika svota denarja

se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš naročnik. Brezplačna pojasnila pošilja Srečkovno zastopstvo št. 15 Ljubljana. 154

Za napravljanje drv in hlodov s najme takoj večje število drvarje proti dobremu akordnemu plačilu. Viktor Glaser, lesna trgovina v Rušah. 348

Strežnik (hlapček) se sprejme takoj v dijaškem semenišču v Mariboru, Bürgerstrasse 12. 376

Učenec iz boljše hiše se takoj sprejme pri čevljarskem mojstru. J. Egger v Mariboru, Stolni trg 14.

Škropilnico

najboljšo vinogradno od Jesserniga si lahko vsako naroči tudi na obroke pri Zinauer & Co., Sv. Jakob v Slov. gor. Posebno v letošnjem letu bode vsled pomanjkanja vitri-jola in delavnih moči jako priporočljivo da ima vsak svojo škropilnico. Ceniki zastonj. 297

Tkalki in tkalke

ki izdelujejo platno za jadra in ovi, najdijo stalno in dobro plačano službo v tovarni Thondorf p. Liebenau pri Gradcu, Štaj 338

* Nemščina brez učitelja. V založbi Katoliške Bukvarne v Ljubljani je izšla knjižica „Nemščina brez učitelja“, I. del, „Nemška slovnica za samouke.“ Cena mehko vezani knjigi 1 K 20 v, vezani pa 1 K 80 v. Naroča se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

* Velik slovenski zemljevid evropskih bojišč se lahko naroča pri Katoliški Bukvarni v Ljubljani. Cena K 2.40.

KAVA! Volno

50% cenejša: Amerikanska štedilna kava, velearomatizirana, izdatna in štedilna 5 kg poskusna vreča 11 K franko po povzetju. Pol kilograma veleprima najfinejši čaj K 2-20 oddaja A. Sapira, eksport kave in čaja Galants 496, Ogrsko. 278

Majhno posestvo na prodaj

primerno za penzionista ali za kaj drugega, v župniji Sv. Petra pri Mariboru, občina Sv. Peter, kraj Nebova. Obstoja iz dveh zidanih hiš, kritih z opeko, pri vsaki hiši velika klet in nova preša. Vinograd okoli 1/4 orala, ves zasajen z ameriškimi trtami, potem lepa njiva in sadonosnik, da se lahko redi skozi celo leto dve kravi. Kupci se naj oglasijo pri posestniku pri Sv. Marjeti ob Pesnici pri Mariboru. Cena se izve pri g. Jožefu Grajekniku, posestniku v Lož-nah št. 1.

Vabilo na redni občni zbor

Posojilnice v Križevcih kateri se vrši dne 20. junija 1915 ob 3. uri popoldne v njenih prostorih.

S P O R E D:

1. Poročilo načelstva.
 2. Poročilo nadzorstva in o zadnji reviziji.
 3. Odobritev letnega računa za l. 1914.
 4. Volitev nadzorstva. 370
 5. Slučajnosti.
- Z opombo se naznanja, ako ne bode zadostno število članov, se vrši pol ur; pozneje ravno po taistem sporu d. g. občni zbor, ki bo sklepal pri vsakem številu navzočih članov. Vljudno vabi odbor.

Zahvala.

Bridka tuga nas tare, ko nam je Bog tako nepričakovano poklical k sebi našega tako iskreno ljubljenega, vseobčestovarega, nepozabnega moža očeta, brata, svaka, strica itd. gospoda

Antona Hauc

župana, veleposestnika, cerkvenega ključarja, podnačelnika šentiljske posejilnice, člana krajnega šolskega sveta i. t. d.

Vsem, ki so nas ob njegovi tragični smrti tolažili in spremljali nepozabnega v tako ogromnem številu na zadnji poti izrekamo posebno zahvalo. V prvi vrsti se zahvaljujemo v. l. g. Jos. Čičku za daritev sv. maše-zadušnice in za nagrobni govor, v. l. g. Ev. Vračko tu za vodstvo sprevoda, č. g. Vidu Pavlič za vse, kar je storil rajnemu še zadnji hip dobrega, g. dr. Venigerholzu za zdravniško pomoč, pevskemu zboru za nagrobno, občinskima odboroma v Cerkaku in Selnici za krasne vence, možem odborom, ki so ga nosili ter vsem in vsakemu posebej, ki nam je v teh tužnih urah stal ob strani in nas tolažil. Bog bodi vsem plačnik! Prosimo da se našega nepozabnega ateka spominjate v molitvi! 364

CERŠAK pri št. Ilju v Sl. gor., dne 2. junija 1915. Žalujejo ostali

3

Kdor svoj želodec ljubi, ne pije drugega, kakor želodčni liker

FLORIAN

Najboljši želodčni liker!

Sladki in grenki.

Pristni „FLORIAN“ ne slabi in ne omami, ampak daje moč in veselje do dela!

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana

Postavno varovano

VABILO na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Novicerkvi

reg. zadruga s neom. zavezo ki se vrši dne 20. junija 1915 ob 3. uri popoldne v posojilničnem prostoru v Novicerkvi št. 13

D N E V N I R E D:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1914.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navadnem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po isem dnevnem redu drug občni zbor, ki bode veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadržnikov. 358

Usnje in čevlji vedno dražji! Velikanska praktična, v 12 državah patentirana iznajdba je

„AUTORIA“

obložek za čevlje, ki zabrani izrabo podplatov na čevljih, polpodplat (vsako podtempljanje čevljev) odpade pod garancijo. Obložek si po priloženem navodilu vsak sam lahko pritrdi na čevlje.

Prednosti „Autorie“:

1. Polpodplat odpade, podplat in peta se nikdar ne izrabita.
2. „Autoria“ zabrani mokrotu čevljev, kar je velikega pomena za zdravje.
3. Lahka mirna hoja.
4. Kdor nosi „Autoria“ obložek, ni se mu bati padca na polzkih tleh, v snegu ali na ledu.
5. Pete ostanejo vedno ravne in
6. Čevlji obdržijo podvojeno trpežnost, ker odpade polpodplat, obložek pa varuje čevlje pred mokrotu, ki navadno povzročaje razpokanje gornjega usnja

Cena obložka „Autoria“ je 2 kroni (za par čevljev). Denar se pošilja v naprej, drugače po poštne povzetju. „Autoria“ tovarne so v Grenchemu in Bazelu v Švici ter v St. Ludwiga na Elzaškem.

Glavni zastop in samoprodaja za Štajersko, Koroško ter Kranjsko je v Konjicah 62, Štajersko. Naslov: „Autoria“, Konjice 62, Štajersko. Domače podjetje. Preprodajalci in podzastopniki se iščejo. 359

Loterijske številke. Trst, dne 2. junija 1915: 28, 2, 6, 33, 12. Dunaj, dne 5. junija 1915: 69, 71, 61, 45, 44.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Ptujju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Uradne ure
se: vsako sredo, vsak petek in vsak sejmski dan od 8. do 12. ure in vsako nedeljo od 8. do pol 10. ure dopoldne. Vplačuje in isplačuje se redno same ob uradnih dnevih. Pojasnila se dajejo vsak dan od 8. do 12. ure dop.

Uradni prostori
se nahajajo v minoritskem samostanu v Ptujju.

Hranilne vloge
obrestuje po 5%, od 1. in 16. v mesecu po vložitvi in do 15. in zadnjega pred dvigom. Nevzdržene obresti se koncem junija in decembra vsakega leta pripisejo glavnici ter kakor ta-le obrestujejo. Sprejemajo se hranilne knjižice drugih zavodov kot vloge, ne da bi se pri tem obrestovanje kaj prekinilo in ne da bi stranka izšla pri tem kakih potov ali sitnob. Na razpolago so strankam brezplačno poštne-hranilne položnice št. 118.080 in domači nabiralniki.

Posojila
se dajejo na vknjižbo po 5%, do 6%, na vknjižbo in poročstvo po 6%, na menice po 6 1/2%, na zastave vsrednostnih listin in tekoči račun pod ugodnimi pogoji.

Provizije se dolžovi pri drugih navodih in mesečnih proračunih na sodnijo za vknjižbo in izbris vknjižbe četa posojilnica brezplačno stranka plača same keleke.

Za spomlad

priporoča domača in narodna trgovina

Franc Lenart

v PTUJU

večinoma razno novodešlo blago za obleke. Ker se vrši najbrž letos sv. birna, opozarjam cenj. botere in botre že naprej, da preskrbijo svojim birmancem lepe obleke, ki pa se dobi primeroma današnjim razmeram po ugodnih cenah istotako pri

Francu Lenart v Ptuj.

Kdor bo z blagom zadovoljen, naj pove svojim znancom.
Kdor bo z blagom nezadovoljen, naj pove meni.

192

Proti NALEZENJU

se moramo sedaj varovati tem bolj, ker sedaj nalezljive bolezni, na primer: škrlatinka, ošpice, koze, kolera, tifus nastopajo v zvišani močjo, zato

rabite

povsod, kjer se pojavijo take bolezni, najprimernejše desinfekcijsko sredstvo, ki ga morajo imeti pri vsaki hiši. Najpriljubljenejši razkužilo sedanosti je nesporno

LYSOFORM

ki se brez vonja, nestrupen in ceno dobi v vsaki lekarni in drogeriji po 90 vin. Učinek Lysoforma je točen in zanesljiv, zato je zdravnik priporočajo za razkuževanje pri bolniški postelji, za izpiranje ran, oči, za antiseptične obveze in za frigidacije

Lysoformovo milo

je voljno toaletno milo, ki obsega Lysoform in učinkuje antiseptično in se lahko rabi za najbolj občutljivo kožo. Določeno mehko in voljno. Rabili boste zato zanaprej to izvrstno milo, saj smo navidez drago, v rabi pa jako varčno, ker milo dolga traja. Komad stane 1 K 20 vin.

Lysoform s poprovo meto

je močno antiseptična ustna voda, ki takoj in zanesljivo odstrani duh iz ust ter zobe beli in konservira. Tudi pri katarih v vratu, kašlju in nahodu ga po zdravniški odredbi lahko rabite za grganje. Nekaj kapljic zadostuje na kozarcu vode. Originalne steklenice stane 1 krono 60 vinarjev.

Zanimivo knjigo z naslovom „Zdravje in desinfekcija“ pošlje na željo gratis in franco kemik HUBMANN, Dausj., XX., Pöbrasschgasse 4.

Narodna trgovina

Alojz Brenčič

v PTUJU

priporoča za spomlad in leto lepo izbiro štof in volne za moške in ženske obleke kakor tudi vsakovrstnega platna za životno in posteljno perilo. Nadalje nudi gotovo perilo, potem hlače, predpasnike, kravate, ovratnike, zavratnice, očeje, dežnike, preproge, različne rute ter vobče vse, kar spada v to stroko. Priporoča se Alojziju Brenčič v Ptuj.

Vsak svoj mlinar.

S poleg stoječim ročnim mlinom lahko zamelje vsakdo doma svoje zrnje, kakor koruzo, ječmen, žito, oves. Mlin je jako trpežen in stane samo 20 K; plača se lahko tudi v 4 enakih mesečnih obrokih.

Naročila sprejema Teodor Zdarski v Mariboru ali Zinauer & Co. Sv. Jakob v Slov. gor. 296

Najboljša KOSA se dobi samo

V PRVI GORENJSKI RAZPOŠILJALNICI

IVAN SAVNIK, KRANJ, Gorenjsko.

65, 70, 75, 80 ctm
6 1/2, 7, 7 1/2, 8 pesti

Gorenjska kosa stane samo kron 2—, 2.20, 2.40, 2.60, za katero se garantira.

Kdor naroči deset kosov skupaj, se mu pošlje poštine prosto!

Zahtevajte krasni ilustrirani cenik zastoj!

223

Knjigarna, umetnine in muzikalije.

Goričar & Leskovšek

Celje

trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami na debelo in drobno, priporoča: trgovcem in preprodajalcem velikansko izbero dopisnic XX po raznih cenah. XX
Za gostilničarje: Papirnatu servijete vsled novih predpisov namestniji v Gradcu po zelo nizkih cenah.

Edino zastopstvo in glavna zaloga za Avstro-Ugarske od originalnih armadnih in železničarskih Roskopf-ur 5 R.

jansivo 3 leta.

Po 14 dnevni poskušnji

se lahko vsaka ura, proti popolni sveti svetopisni zamenja, torej ni nobene tveganja, ampak se lahko vsak sam prepriča o teh izbornih urah. Prednosti teh ur: Prava železničarska Roskopf-ura se je, ne dolgo tega, našla za železničarje in železničarske službe z novo konstrukcijo zboljšala, dobila preciznejši tok, posebej močno osi, kolese se vse vrte v kamenu. Ura teče 52 ur in ide točno na pol minute, če tudi ura leži, visi ali se nosi v žepu. Ura je varovana proti preveliki napetosti peresa, obločje je iz čistega nikla ter je varovano iz z enim platem za varstvo soper prah ter se vsi pokrovi strogo in natančno zapirajo. Po dobri preiskavi so se te ure radi nizke cene in vendar dobrega teka uradno upeljale pri armadi in različnih železnicah. Prosim Vas torej, da te ure ne zamenjate z drugimi sličnimi urami, ki se dobijo v trgovinah. — Veak si naj brez nevarnosti, da bi trpel kako škodo, naroči moje ceno ur. — Velik cenik popojnoma zastoj.

A. RIFFMANN, Maribor ob Dravi št. 8, največja tovarniška zaloga ur, srebrnine in zlatnine, razpošilja v vse dežele. Specialist za boljše ure.

Pozor kmetovalci!

Preskrbite si pravočasno, posebno sedaj v vojskovanem času, jamecna, zanesljiva in kaljiva semena, n. pr.: domačo, nemško (Lucerna), kumsko deteljo, travo, peso rumeno in rdečo, spleh vas poljaka, kakor tudi vrtna in ovčična semena od znane in odlične trdke Mauthner, ki se dobivajo pri domači trdki

L. RAVNIKAR v: CELJE

Trgovina s špicerijskimi blagom, z herbami in dohodnimi pridatki ter zloga vseh vrst mineralnih vod.

Solidna in točna posredstva.

Prva slovenska razpošiljalna svetovno-znanih srebrno jeklenih

kos

znanka dvojni
Orel z mečem.

katero so iz najboljšega in najvlačnejšega jekla, lahke, na las tanko izdelane, najlepše izpeljane in za vsak kraj rabljive.

Za vsak komad se garantira.

Pri naročilu 10 kom. se doda 1 komad zastoj. 291

KMETOVALCI! ogibajte se manj vrednega židovskega blaga. Zahtevajte cenik.

Edina zaloga: Ad. Geiss-a nasl. Viktor Pilihi, Žalec v Savinski dolini.

Gospe-Gospodinje-Kuharice!

Ali že poznate pripravo „Weck“ za vkuhanje vsakovrstnega sadja in zelenjadi? Če ne, zahtevajte takoj zastoj cenik od Zinauer & Co., Sv. Jakob v Slovenskih goricah. 344

Tvrčka

Milan Hočevar Celje

Glavni trg št. 10, tik farne cerkve.

Naznanjam, da v moji trgovini dobivate zanesljivo kaljiva semena za polje in vrte po solidni ceni

Posebno priporočam od predenca očiščeno:

Domače ali konjsko deteljno seme, potem Lucerner ali nemška, Inkarnat za enkrat kositi, Esparsel, takozvana večna detelja, Travino seme za mokre in suhe travnike, Korenjevo seme, Runkeino repo, rudečo dolgovato, rumeno dolgo in okroglo, Svinjsko salato.

Vseh vrst semena za vrte, kakor tudi rafijo in žveplo za vinograde.

Obilnega obiska pričakujoč biležim z veselo spoštovanjem

trdka M. Hočevar Celje

Glavni trg št. 10, tik farne cerkve trgovina špicerijskega blaga.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neom. zavezo

Obrestuje hranilne vloge po

4 1/2 %

od dneva vloge do dneva vzdiga.

Rentni davek plača posojilnica sama.

Daje posojilo

na vknjižbo, na osebni kredit in na zastavo vrednostnih listin pod zelo ugodnimi pogoji. Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

za stranke vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne.

- Posojilnica daje tudi domače hranilnike, -

v lastni hiši (Hotel „Pri belem volu“) v Celju, Graška cesta 9, I. nadstr.